

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็น
คดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

จัดทำโดย พันตำรวจเอก อัครพล บุญโยปัทม์
รหัส ๕๐๖๑

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่าง
ประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

จัดทำโดย พันตำรวจเอก อัครพล บุญโยปรัชญ์มภ์
รหัส ๕๐๖๑

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ

(เอกอัครราชทูต เพ็ญศักดิ์ ชลารักษ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรทัย ก๊กผล)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในการศึกษาหลักสูตรนักบริหารการทูตของสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศนั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของผู้บริหารที่จะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสำคัญในกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงอื่นในระบบราชการไทย ทั้งนี้ การทำรายงานการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ที่ผู้ทำการศึกษาได้จัดทำรายงานตามขั้นตอนการวิจัยที่ครบถ้วน พร้อมทั้งได้รับข้อชี้แนะ คำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบัน ที่สามารถได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์มาทำการวิเคราะห์ ประกอบกับศึกษาพร้อมประสบการณ์ต่างๆ อันทำให้สามารถชี้ให้เห็นถึงข้อพิจารณาที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง ใน ๓ ด้านประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านการบริหารคดีพิเศษ ด้านกฎหมายและระเบียบ ทั้งในเชิงนโยบายและในระดับปฏิบัติดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่จะใช้เตรียมความพร้อมในงานด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ เพื่อรองรับกับความฉ้อฉล กลโกง ของอาชญากรในรูปแบบต่างๆ ที่จะใช้ความเป็นโลกไร้พรมแดน ไม่ว่าจะด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี การเคลื่อนไหวของแหล่งทุน แหล่งเงินทุนต่อการลงทุนในกลุ่มประเทศต่างๆ ที่เปิดกว้างในการแข่งขันทางการค้ากันมากขึ้น ที่จะทำให้อาชญากรรมเกิดขึ้นได้ง่าย และมากยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดความเสียหาย ความสูญเสียที่มีเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน

งานการศึกษานี้หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะจุดความคิดหรือประกายแห่งประสิทธิภาพ ทั้งเชิงนโยบายและระดับดำเนินการให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติของกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยราชการ ภาคเอกชน ที่จะต้องสัมพันธ์กับต่างประเทศเพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ประชาชนที่นับวันโลกของเราจะใกล้กันมากยิ่งขึ้นในทุกๆ มิติ ของการปฏิสัมพันธ์กันในทุกๆ รูปแบบ โดยหวังว่า จะสามารถยับยั้ง สกัดกั้น ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติหรืออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้ลดน้อยลง รวมถึงไม่สร้างความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีมูลค่าสูง ให้เกิดขึ้นกับประเทศใดประเทศหนึ่งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษา Individual Study นอกจากจะต้องใช้ความมุ่งมั่น ความพยายาม ความอดุสาหะ รวมถึงการจัดสรรเวลาที่ดีในการรวบรวม เรียบเรียง เก็บข้อมูลอย่างเป็นมาตรฐานแล้ว เพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายในการศึกษานั้น ต้องขอขอบคุณอย่างสูงยิ่งกับความช่วยเหลือ สนับสนุนและชี้แนะของคณะอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษาและการดูแลอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

ผู้ทำการศึกษาต้องขอขอบพระคุณบุคคลใกล้ชิดทุกท่านที่ร่วมสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำสำคัญที่ทำให้การทำรายงานการศึกษานี้ประสบความสำเร็จและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึง สังคมประชาชน โดยรวมต่อไป

พันตำรวจเอก อัครพล บุญโยปัทม์
สิงหาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	๒
๑.๔ ประโยชน์ของการศึกษา	๒
๑.๕ นิยามศัพท์	๓
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๔
๒.๑ แนวคิดทฤษฎี	๔
๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๓ สรุปกรอบแนวคิด	๒๕
บทที่ ๓ ผลการศึกษา	๒๗
๓.๑ ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	๒๗
๓.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านบุคลากร	๒๘
๓.๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารคดีพิเศษ	๓๐
๓.๔ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบ	๓๑
๓.๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของกลุ่ม ตัวอย่าง	๓๔
๓.๖ ผลการศึกษาในภาพรวม	๓๖
บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๓๘
๔.๑ สรุปผลการศึกษา	๓๘
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๓๙
บรรณานุกรม	๔๒
ภาคผนวก แบบสอบถาม	๔๔
ประวัติผู้เขียน	๕๐

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	สรุปภาพรวมคติพิเศษของกรมสอบสวนคติพิเศษ ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖	๑๓
ตารางที่ ๒	รายชื่อประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญากับ ประเทศไทยและวันที่มีผลใช้บังคับ	๑๖
ตารางที่ ๓	รายชื่อประเทศที่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทย และวันที่มีผลใช้บังคับ	๑๗
ตารางที่ ๔	ความแตกต่างที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมพื้นฐาน	๒๓
ตารางที่ ๕	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายของปัจจัยด้านบุคลากรของกลุ่มตัวอย่าง	๒๘
ตารางที่ ๖	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายของปัจจัยด้านการบริหารคติพิเศษของกลุ่มตัวอย่าง	๓๐
ตารางที่ ๗	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายของปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบของกลุ่มตัวอย่าง	๓๒

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑	แผนภูมิโครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	๑๑
ภาพที่ ๒	กรอบแนวคิด	๒๖

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับการสนับสนุนในการจัดตั้งขึ้นมาภายใต้แนวคิดที่จะปรับโครงสร้างกระทรวงยุติธรรมใหม่ โดยที่จะจัดตั้งการสอบสวนคดีพิเศษขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงยุติธรรม ที่เป็นองค์กรหลักในการบริหารกระบวนการยุติธรรมในทุกลำดับชั้น และกำหนดนโยบายระดับชาติ ตลอดจนศึกษา ค้นคว้า และวิจัย รวมถึงการดำเนินงานทางกฎหมายให้กับรัฐบาล และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผลประโยชน์ของประชาชน ในกระบวนการบริหารงานยุติธรรมของประเทศ โดยที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจะต้องเป็นองค์กรหนึ่งในกระทรวงยุติธรรมที่จะต้องสร้างกระบวนการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ ได้รับความศรัทธาเชื่อมั่นจากประชาชน โดยมุ่งเน้นในงานสืบสวนสอบสวน ที่สามารถแก้ปัญหาอาชญากรรมร้ายแรงที่มีความยุ่งยากซับซ้อน มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคม เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประกอบกับภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษจะต้องมีความแตกต่างจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างชัดเจน โดยที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้กำหนดให้รับผิดชอบงานสืบสวนสอบสวนคดีที่เป็นอาชญากรรมร้ายแรง ที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและเป็นคดีที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคม ประชาชน ระบบเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (economic crime) อาชญากรรมที่เป็นองค์กร (organized crime) อาชญากรรมข้ามชาติ (transnational crime) อาชญากรรมที่เกิดจากผู้มีความรู้ หรือฐานะทางสังคมสูง หรืออาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (white collar crime) อาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Hi-tech crime) และอาชญากรรมร้ายแรงหรืออาชญากรรมที่สำคัญๆ (serious crime) โดยในปัจจุบันคดีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมระหว่างประเทศจะมีมากขึ้นและสลับซับซ้อนแยบยลมากยิ่งขึ้น รวมถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน AEC ในอนาคตอันใกล้ ทำให้เกิดอาชญากรรมระหว่างประเทศที่จะต้องเกี่ยวข้องกับหลายประเทศ และส่งผลกระทบต่อภาพรวมกับประชาชนโดยตรง ทั้งในแง่ของเศรษฐกิจ สังคม และการอยู่ร่วมกันอย่างไร้พรมแดน ดังนั้น การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

๑.๓.๑ ขอบเขตการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศมีประสิทธิภาพ มี ๓ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านบุคลากร
- ๒) ด้านการบริหารคดีพิเศษ
- ๓) ด้านกฎหมายและระเบียบ

๑.๓.๒ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑) การศึกษาจากแบบสอบถามให้แก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคดีพิเศษฯ ทั้งหมด ประมาณ ๒๐ คน โดยกำหนดระยะเวลา ๗ วัน จากนั้นจะรวบรวมแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาต่อไป

๒) การศึกษาเอกสารของทางราชการ โดยจะทำการสืบค้นและประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๓.๓ ระเบียบวิธีการศึกษา

๑) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศในกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งหมด ประมาณ ๒๐ คน

๒) เครื่องมือการศึกษา คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

(๑) คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๓ ด้านๆ ละ ๑๐ ข้อ รวม ๓๐ ข้อ โดยใช้ตัวเลือกตอบแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) มี ๕ ตัวเลือก ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

(๒) คำถามปลายเปิด โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

๓) การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษฯ จำนวน ๓๐ ข้อ นอกจากนี้ จะทำการรวบรวมและประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารคดีพิเศษฯ จากคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้น แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนต่างๆ และสรุปในภาพรวมให้เห็นถึงผลกระทบและประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการศึกษาหรือปฏิบัติงานต่อไป

๑.๔ ประโยชน์ของการศึกษา

การศึกษาสามารถนำมาปรับปรุง เสนอแนะ ที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้กับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศหรือคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์

สูงสุดกับทางราชการ

๑.๕ นิยามศัพท์

๑.๕.๑ คดีพิเศษ หมายถึง คดีความผิดทางอาญาตามมาตรา ๒๑ ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๕.๒ การบริหารคดีพิเศษ หมายถึง การดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการของการเป็นคดีพิเศษ ที่จะต้องปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการรวบรวมพยานหลักฐานทางคดี อันเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมด ก่อนจะมีความเห็นในคดี ทั้งนี้ เป็นการบริหารที่ต้องประกอบไปด้วยบุคคล กลุ่มบุคคล การสนธิกำลังจากหน่วยราชการอื่น ที่ปรึกษาทางคดี การใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ การประสานงานระหว่างประเทศ การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์และทางคดี การคุ้มครองพยาน การค้น การยึด การจับกุม การอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการในรายละเอียดทางคดีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญและสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๓ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หมายถึง อธิบดี รองอธิบดี และผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๕.๔ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดทฤษฎี

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลภาครัฐ

๒.๑.๑.๑ ความหมายของการพัฒนาบุคคลภาครัฐ

สำหรับการพัฒนาภาครัฐ ข้าราชการเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดของรัฐบาลในการบริหารราชการและการพัฒนาประเทศ ซึ่งภารกิจสำคัญดังกล่าวจะไม่ประสบความสำเร็จถ้าปราศจากข้าราชการที่มีความสามารถเหมาะสมแก่ ตำแหน่งหน้าที่ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลทุกรัฐบาลจึงถือเป็นนโยบายสำคัญในอันที่จะต้องหาทางส่งเสริม และพัฒนาให้ข้าราชการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติราชการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งการพัฒนาทัศนคติที่ถูกต้องในการทำงานของข้าราชการด้วย

การพัฒนาบุคลากรภาครัฐ หมายถึง กระบวนการวางแผนและดำเนินการให้ข้าราชการหรือพนักงานอื่นของรัฐ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยทัศนคติและสำนึกที่ถูกต้อง เพื่อช่วยให้งานของทางราชการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยในขณะเดียวกันตัวข้าราชการก็จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและความพร้อมที่จะก้าวหน้าขึ้นไปด้วย^๑

๒.๑.๑.๒ ความสำคัญของการพัฒนาบุคคลภาครัฐ

ความสำคัญของการพัฒนาบุคคลในภาครัฐถือเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้นอกจากเหตุผลดังกล่าวเบื้องต้นแล้ว สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาบุคคลในภาครัฐอีกหลายด้าน ได้แก่

๑) พัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด รวมทั้งวิธีการและแนวทางปฏิบัติมากมายประกอบการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้

๒) การพัฒนาบุคลากรหรือข้าราชการผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างและระบบงานของทางราชการและวิธีการทำงานอย่างแท้จริงเพื่อสนองความจำเป็นในการให้บริการที่เหมาะสมแก่ประชาชนและปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

^๑ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, การบริหารบุคคลภาครัฐ (๒๕๔๖), หน้า ๒๓.

๓) พัฒนาความรู้ ความชำนาญของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในด้านต่างๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสาร หรืออุปกรณ์ทางการแพทย์สมัยใหม่ เป็นต้น

๔) ชีวิตการทำงานของข้าราชการย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่การงานหรือมีการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ในกรณีเช่นนี้หากมีการนำเอาวิธีการฝึกอบรมหรือการพัฒนาบุคคลวิธีใดวิธีหนึ่งที่เหมาะสมนำมาช่วยก็จะทำให้บุคลากรเหล่านั้น สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเร็วกว่าการให้เรียนรู้งานในหน้าที่ใหม่เอง

๕) สภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับรายได้ของข้าราชการซึ่งได้แก่ เงินเดือนและค่าตอบแทนที่ข้าราชการได้รับอยู่ในอัตราค่อนข้างต่ำไม่สัมพันธ์กับสถานะการครองชีพในปัจจุบันก็ทำให้เกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หลายประการ เช่น การทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการ การไม่เสียสละ อุทิศเวลาให้กับราชการ เป็นต้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาจิตใจของข้าราชการให้มีคุณธรรม จริยธรรม ทศนคติและจิตสำนึกที่ถูกต้อง ในการปฏิบัติราชการ

๒.๑.๑.๓ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคคลภาครัฐ

ความว่าวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาบุคคลในราชการก็คือ การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานตามที่ต้องการซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจเห็นได้จากการปฏิบัติตน ผลงานหรือบรรยากาศและวิธีการทำงานที่เปลี่ยนไป เช่น ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นและขยันหมั่นเพียรมากขึ้น การปฏิบัติงานผิดพลาดน้อยลง ผลผลิตของงานเพิ่มขึ้น ประหยัดขึ้น หรือลดค่าใช้จ่าย ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานน้อยลงหรือหมดสิ้นไปมีการริเริ่มคิดค้นเทคนิควิธีการทำงานใหม่ๆ ที่ได้ผล ปรับปรุงระบบการให้บริการแก่ประชาชนให้ดีขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม (Behavioral change) จึงเป็นวัตถุประสงค์หลักหรือเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาบุคคล^๒

๒.๑.๒ ทฤษฎีการบริหารองค์กรตามแนวคิดเชิงระบบ (System Theory)

ทฤษฎีระบบมีข้อสมมติฐานว่า สังคมเป็นระบบอุปมาเหมือนระบบร่างกายมนุษย์ สัตว์ พืช ที่ทำงานเป็นระบบซึ่งหมายความว่าทุกๆ ส่วนของร่างกายมนุษย์มีส่วนสัมพันธ์กันหากส่วนหนึ่งส่วนใดเกิดปัญหา (ติดเชื้อโรค) ก็จะกระทบการทำงานของอวัยวะส่วนอื่นๆ ด้วย ขณะเดียวกันระบบของร่างกายมนุษย์ก็ดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม ระบบของร่างกายมนุษย์จะดำรงอยู่ได้ต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ในพื้นที่ที่อากาศร้อน ร่างกายก็จะมีเหงื่อออก เพื่อลดความร้อนหรืออุณหภูมิในร่างกาย หากในสภาพอากาศหนาวร่างกายก็ต้องปรับอุณหภูมิให้ร่างกาย

โดยสรุป ระบบจึงมีข้อสมมติฐานว่า ส่วนประกอบของระบบต้องสัมพันธ์กันระบบต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นสังคมยังต้องพิจารณาถึงระบบปิดระบบเปิด คือ ไม่ยอมรับข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อม ส่วนระบบเปิดนั้น ยอมรับข้อมูลใหม่ตลอดเวลา^๓

การบริหารเชิงระบบ การเอาแนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในการบริหาร ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันองค์กรมีการขยายตัวสลับซับซ้อนมากขึ้นจึงเป็นการยากที่พิจารณาถึงพฤติกรรมขององค์กรได้หมดทุกแง่มุม นักทฤษฎีบริหารสมัยใหม่ จึงหันมาสนใจการศึกษาพฤติกรรมของ

^๒ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, อ้างแล้ว, หน้า ๒๕.

^๓ วิชัย ต้นศิริ, อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (๒๕๔๙), หน้า ๒๙๘.

องค์กร เพราะคนเป็นส่วนหนึ่งของระบบองค์กร องค์กรเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม ระบบในเชิงบริหารหมายถึงองค์กรประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันและมีส่วนกระทบต่อยปัจจัย

บริหาร หมายถึง องค์กรประกอบหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันและมีส่วนกระทบต่อยปัจจัยระหว่างกันในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร องค์กรประกอบพื้นฐานของทฤษฎีระบบ ได้แก่

- ๑) ปัจจัยการนำเข้า (Input)
- ๒) กระบวนการ (Process)
- ๓) ผลผลิต (Output)
- ๔) ผลกระทบ (Impact)

๒.๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ ข้อมูลของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๒.๒.๑.๑ ประวัติและความเป็นมาของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์และพฤติกรรมต่างๆ รวมถึง รูปแบบอาชญากรรมมีความหลากหลายซับซ้อน รูปแบบอาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงจากฐานคติในการก่ออาชญากรรมในลักษณะเดิมที่ใช้อาวุธ ความรุนแรง โหดเหี้ยมทารุณมาเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในหลายประเทศ รวมถึง ความเสียหายต่อระบบอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศเป็นอย่างมาก นอกจากการกระทำโดยตัวบุคคลหรืออาชญากรแล้ว ยังเกิดรูปแบบการก่ออาชญากรรมโดยการกระทำที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมขึ้น ทั้งในฐานะตัวการ ผู้ใช้และผู้สนับสนุน ยิ่งไปกว่านั้นในอาชญากรรมบางประเภทมีการชักจูง ล่อลวงให้ผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี คนพิการเป็นผู้ก่ออาชญากรรมแทน ทำให้อาชญากรตัวจริงในฐานะผู้ใช้ ซึ่งเป็นผู้บงการอยู่เบื้องหลัง สามารถอำพรางปิดบังความผิดโดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายและขอบเขตของรัฐ เพื่อหลีกเลี่ยงการติดตามและจับกุมมาดำเนินคดี ประกอบกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง การทำงานผ่านเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมที่เชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศผ่านการก่ออาชญากรรมที่หลากหลาย ทั้งการก่อการร้ายและการดำเนินการในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติมาสนับสนุนการกระทำผิดให้กว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น จนพัฒนาการขึ้นเป็นองค์กรอาชญากรรมรูปแบบใหม่ที่หลากหลายตามลักษณะการกระทำความผิด และข้อจำกัดต่างๆ ทำให้เกิดความสลับซับซ้อนและยากต่อการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี

เมื่อมีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและระบบราชการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ และที่เห็นได้ชัดเจน คือการปฏิรูประบบราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการจัดตั้ง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” ขึ้น ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีชื่อภาษาอังกฤษว่า “DEPARTMENT OF SPECIAL INVESTIGATION” มีชื่อย่อว่า “DSI” และด้วยเหตุผลที่มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม โดยมุ่งเน้นให้เป็นศูนย์กลางของระบบการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษรับผิดชอบในการ

ดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดทางอาญาบางประเภท ที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้กำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ วิธีการสืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เป็นการเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวกธุรกรรมตามอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ^๔

๒.๒.๑.๒ การกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้^๕

๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒) ป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคดีพิเศษประกาศกำหนดหรือตามมติของคณะกรรมการคดีพิเศษ ตลอดจนปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษ

๓) ศึกษา รวบรวม จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

๔) จัดให้มีการศึกษา อบรม และพัฒนาระบบงานการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ การพัฒนาความรู้และการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของกรม และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะมีความรู้เป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษหรือไม่

๕) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ

ได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ และมาตราที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบคณะกรรมการคดีพิเศษและอำนาจหน้าที่ ไว้ในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ และอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษในมาตรา ๒๑ มีรายละเอียด ดังนี้^๖

๒.๒.๒.๑ มาตรา ๓ “คดีพิเศษ” หมายความว่าคดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในในมาตรา ๒๑

^๔ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, กฎหมายและอนุบัญญัติเกี่ยวกับการสอบสวนคดีพิเศษ (๒๕๕๖), หน้า *

^๕ Ibid., หน้า **.

^๖ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ (๒๕๕๑), หน้า ๔.

“พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ” หมายความว่า อธิบดี รองอธิบดี และผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๒.๒ มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ เรียกโดยย่อว่า “กคพ.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสภานายความ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเก้าคน และในจำนวนนี้ต้องมีบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศหรือกฎหมาย อย่างน้อยด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒.๓ มาตรา ๑๐ ให้ กคพ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

๒) กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

๓) มีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒)

๔) กำหนดข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ตามที่มีบทบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคพ.

๕) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๖) ให้ความเห็นชอบหลักสูตรการสอบสวนคดีพิเศษ

๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคพ.

รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (๒) มติตามวรรคหนึ่ง (๓) และข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒.๒.๒.๔ การสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ ดังนี้

มาตรา ๒๑ คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

๑) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(๒) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๓) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

(๔) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตุลาการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

(๕) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา

ทั้งนี้ ตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด

๒) คดีความผิดทางอาญาอื่นนอกจาก (๑) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วย และให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

บรรดาคดีใดที่ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่าการสอบสวนนั้น เป็นการสอบสวนในคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดด้วย

ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่ ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาด

มาตรา ๒๒/๑ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดอันเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีได้เป็นบุคคลตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ในระหว่างการศึกษาพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังมีได้มีมติอย่างใดอย่างหนึ่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจทำการสอบสวนไปพลางก่อนได้

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติรับคดีพิเศษตามวรรคหนึ่งไว้ดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งสำนวนการสอบสวนและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการสอบสวนตามวรรคสองไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในการนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจถือสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นสมควรส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

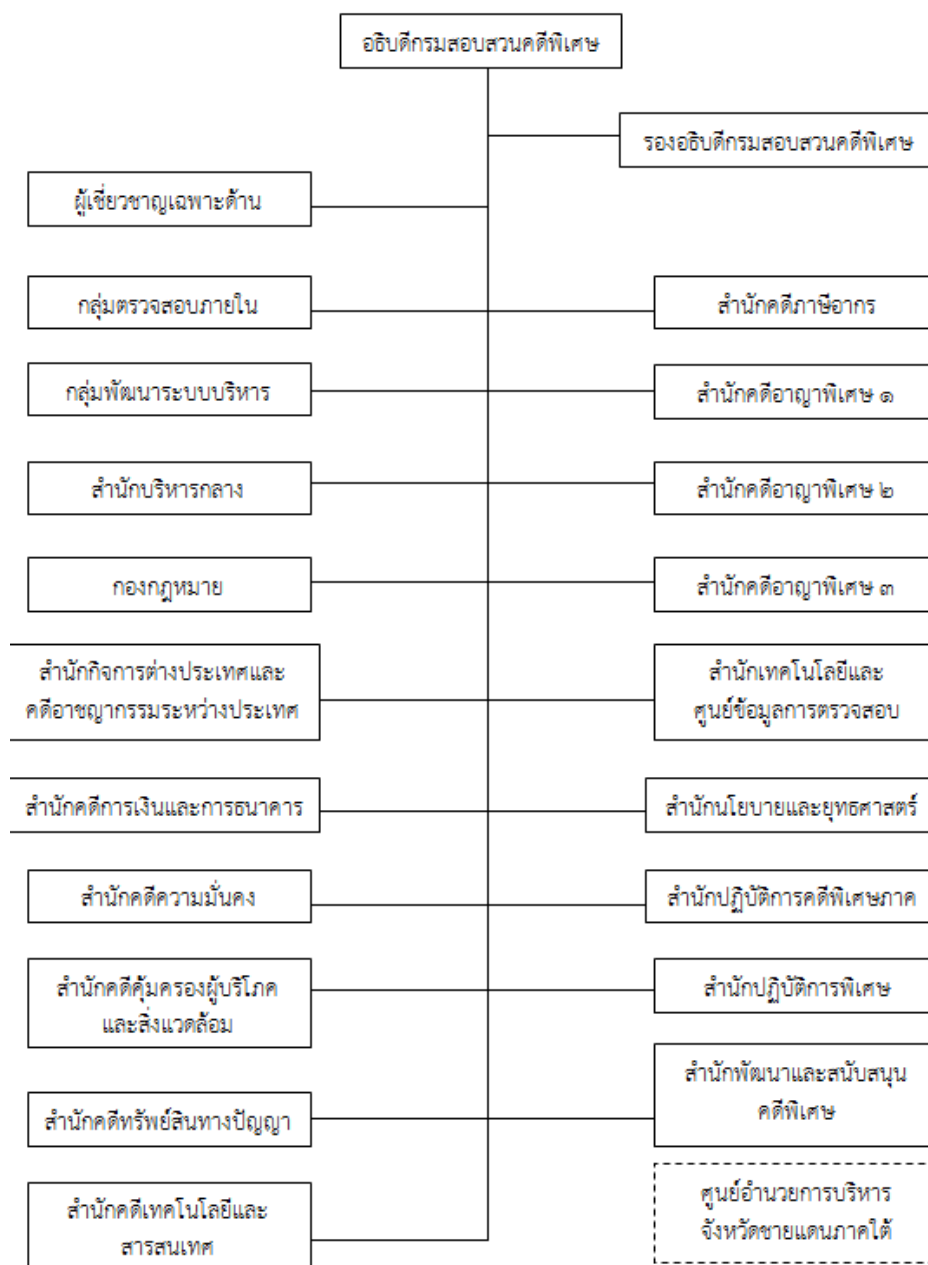
ดังนั้น การดำเนินคดีพิเศษจะต้องเป็นไปตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้ถ้าจะกล่าวถึงคดีพิเศษที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมข้ามชาติ และคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศนั้นก็จะต้องมีแนวทางในการสืบสวนสอบสวนที่เป็นการปฏิบัติโดยเฉพาะ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน อันเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี โดยที่แต่ละประเทศจะมีข้อตกลง หรือข้อสัญญาที่เฉพาะแตกต่างกันไปในแต่ละคู่สัญญา โดยที่ประเทศไทยมีแนวทางในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา อันมีเหตุผลความจำเป็นที่ว่าอาชญากรรมในยุคโลกาภิวัตน์เป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกันก็เป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่การกระทำเกิดขึ้นในพรมแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐและผู้กระทำความผิดหรือเหยื่อของการกระทำความผิดเป็นพลเมืองของรัฐที่เข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งรัฐและเป็นการกระทำความผิดที่ยังสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น กระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งทำให้ยากต่อการปราบปราม จับกุมและหาพยานหลักฐานมาลงโทษผู้กระทำผิด

ทั้งนี้การปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นเรื่องระหว่างประเทศให้ได้ผลจริงจัง มีแนวความคิดของนักกฎหมายที่ให้กำหนดเป็นกฎหมายทั่วไปของทุกรัฐว่า ถ้าไม่ส่งตัวผู้ต้องหาที่กระทำความผิดในรัฐอื่นให้แก่รัฐที่ต้องการตัวก็ต้องดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาด้วยตนเอง และกำหนดอาชญากรรมระหว่างประเทศให้เป็นความผิดตามกฎหมายภายในแต่แนวคิดดังกล่าวข้างต้นเป็นไปได้ยากอย่างยิ่ง ดังนั้นรัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือกันในเรื่องทางอาญา และการส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยไม่มีรัฐใดที่จะมีอำนาจอธิปไตยเหนือรัฐอื่นนอกเขตแดนของตนหากจะต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศหรือให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ต้องกระทำโดยมาตรการของประเทศนั้นๆ

สำหรับประเทศไทยนั้น นอกจากจะยึดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว ประเทศไทยยังมีพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของอัยการสูงสุด ในฐานะผู้ประสานงานกลางที่สามารถให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในการรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในประเทศไทยส่งไปให้ประเทศผู้ร้องขอ เพื่อลงโทษผู้กระทำผิดในประเทศนั้น

๒.๒.๓ โครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้บริหารสูงสุด มีรองอธิบดีจำนวน ๔ คน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน ๒๓ คน นอกจากนี้ มี ๑๗ สำนัก ภายใต้การบริหารของผู้บัญชาการสำนัก และมีหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มตรวจสอบภายใน กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และกองกฎหมาย ดังภาพที่ ๑ แผนภูมิโครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ภาพที่ ๑ แผนภูมิโครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่มา: สำนักนโยบายและแผน. เอกสารประกอบการประชุมผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖. วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมกรมสอบสวนคดีพิเศษชั้น ๑.

๒.๒.๔ สรุปภาพรวมคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษมีคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง ปีพ.ศ. ๒๕๕๖ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๑๕๕๖) ทั้งที่ดำเนินการแล้วเสร็จมีจำนวน ๑,๑๙๕ คดี และอยู่ระหว่างดำเนินการ (นับตั้งแต่วันรับเป็นคดีพิเศษ) มีจำนวน ๔๐๔ คดี ดังตารางที่ ๑ สรุปภาพรวมคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ ๑ สรุปภาพรวมคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ปีพ.ศ.	จำนวนคดี	ดำเนินการแล้วเสร็จ					อยู่ระหว่างดำเนินการ (วันรับเป็นคดีพิเศษ)				
		ส่งอัยการ	ส่ง ป.ป.ช.	ส่ง ป.ป.ท	งดสอบสวน/ เปรียบเทียบแล้ว	รวม	ไม่เกิน ๑ ปี	๑-๒ ปี	๒-๓ ปี	๓ ปีขึ้นไป	รวม
๒๕๕๗	๓๑	๒๕	๔	-	๒	๓๑	-	-	-	-	-
๒๕๕๘	๘๙	๖๙	๑๒	-	๕	๘๖	-	-	-	๓	๓
๒๕๕๙	๑๗๐	๑๓๖	๓๒	-	-	๑๖๘	-	-	-	๒	๒
๒๕๕๐	๙๖	๘๑	๑๑	๑	๑	๙๔	-	-	-	๒	๒
๒๕๕๑	๘๓	๖๘	๓	-	๑	๗๒	-	-	-	๑๑	๑๑
๒๕๕๒	๑๒๓	๙๘	๑๒	-	๓	๑๑๓	-	-	-	๑๐	๑๐
๒๕๕๓	๔๗๕	๒๘๐	๙	-	๑๒๓	๔๑๒	-	-	๔๑	๒๒	๖๓
๒๕๕๔	๑๓๐	๘๔	๖	-	๑๓	๑๐๓	-	๙	๑๘	-	๑๗
๒๕๕๕	๒๕๒	๘๔	๑๕	-	๙	๑๐๘	๑๐๑	๔๓	-	-	๑๔๔
๒๕๕๖	๑๕๑	๕	๒	-	๑	๘	๑๔๓	-	-	-	๑๔๓
รวม	๑,๖๐๐	๙๓๐	๑๐๖	๑	๑๘๕	๑,๑๙๕	๒๒๔	๒๔๔	๙๓	๕๐	๔๐๔

ที่มา: เอกสารประกอบการประชุมผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในวันศุกร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมกรมสอบสวนคดีพิเศษ ชั้น ๑ อาคารกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๒.๒.๕ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มีแนวทางปฏิบัติงานอย่างกว้างๆ อาจจะถูกกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้^๑

๒.๒.๕.๑ ความหมายของ “ความช่วยเหลือ” และวิธีการร้องขอความช่วยเหลือ

คำว่า “ความช่วยเหลือ” ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความหมายตามมาตรา ๘ ซึ่งบัญญัติว่า

“ความช่วยเหลือ” หมายความว่า ความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการสืบสวนสอบสวนฟ้องคดี วิชาชีพสัน และการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา แต่การร้องขอความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๘ นี้ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ ซึ่งกำหนดว่า “ประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทย หากประสงค์จะขอความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้จากประเทศไทย ให้ทำคำร้องขอความช่วยเหลือส่งไปยังผู้ประสานงานกลาง แต่สำหรับประเทศที่ยังไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าวกับประเทศไทย ให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีทางการทูต

คำร้องขอความช่วยเหลือ ให้ทำตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

ดังนั้น วิธีการร้องขอความช่วยเหลือจึงทำได้ ๒ วิธี คือ

๑) โดยวิธีทางการทูตในกรณีที่ไม่ได้มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาต่อกัน

๒) ส่งคำร้องขอความช่วยเหลือไปยังผู้ประสานงานกลาง หากมีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทย

๒.๒.๕.๒ หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือทางอาญาแก่ต่างประเทศ

ต้องมีสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาระหว่างประเทศ ผู้ร้องขอกับประเทศไทย หรือถ้าไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าว ก็ต้องปรากฏว่าประเทศผู้ร้องขอจะให้ความช่วยเหลือทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ

การกระทำผิดที่เป็นมูลกรณีของการร้องขอ ต้องเป็นความผิดตามกฎหมายไทย เว้นแต่จะมีสนธิสัญญาระบุเป็นอย่างอื่น

ประเทศไทยอาจปฏิเสธได้ถ้าการให้ความช่วยเหลือกระทบเพื่อนอธิปไตย ความมั่นคงหรือสาธารณประโยชน์ที่สำคัญของประเทศไทย หรือเกี่ยวกับความผิดทางการเมืองหรือการทหาร

๒.๒.๕.๒ วิธีการให้ความช่วยเหลือ

กำหนดให้มีผู้ประสานงานกลางซึ่งได้แก่อัยการสูงสุด ผู้ประสานงานกลางจะรับคำร้องขอจากต่างประเทศแล้วพิจารณาเบื้องต้นว่าการร้องขอดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ก็จะแจ้งให้ประเทศผู้ร้องขอทราบ แต่

^๑ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, คู่มือการดำเนินการขอให้จัดทำคำร้องขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (๒๕๕๒), หน้า ๕.

ถ้าเห็นว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายก็จะส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการ ซึ่งหมายถึงเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายภายในได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ เช่น อธิบดีกรมตำรวจ หรืออธิบดีกรมราชทัณฑ์ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการเสร็จแล้วก็จะส่งเรื่องกลับมาให้ผู้ประสานงานกลาง เพื่อส่งให้ประเทศผู้ร้องขอต่อไป

๒.๒.๕.๔ คำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางเป็นยุติ

ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ กำหนดให้คำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางเป็นยุติเว้นแต่นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

๒.๒.๕.๕ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการ

พนักงานมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดอยู่แล้วก็ให้เป็นผู้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือส่วนนั้นๆ เช่น การสอบปากคำบุคคล หรือการรวบรวมพยานหลักฐานชั้นสอบสวน การจัดส่งเอกสาร การค้นหรือยึดเอกสารหรือวัตถุพยาน การสืบหาบุคคล ให้อธิบดีกรมตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๑๒ (๑)

๒.๒.๕.๖ การขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

หน่วยงานของรัฐอาจขอความช่วยเหลือทางอาญาจากต่างประเทศได้โดยมีหลักการทำนองเดียวกันกับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ โดยให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง

๒.๒.๕.๗ ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ถ้ามองเผินๆ อาจเข้าใจว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แต่โดยหลักการแล้วเป็นคนละเรื่อง กล่าวคือนอกจากมีกฎหมายคนละฉบับแล้ว ความคิดในเรื่องส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีมาแต่โบราณ เช่น ตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พุทธศักราช ๒๔๗๒ เป็นต้น ส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาเพิ่งเกิดใหม่ เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมของแต่ละประเทศโดยลำพังไม่อาจป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นเครือข่ายในดินแดนของหลายประเทศได้โดยเด็ดขาด

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีลักษณะเป็นส่วนได้เสียของแต่ละประเทศ ในขณะที่ความร่วมมือในทางอาญามีลักษณะเป็นสากล

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนต้องอาศัยคำสั่งศาลอนุญาตให้ขังจำเลยไว้เพื่อส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนต่อไป แต่ความร่วมมือในทางอาญาต้องอาศัยอำนาจบริหาร แม้ในบางกรณีต้องดำเนินการในศาลก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือเท่านั้น

๒.๒.๕.๘ สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา

ประเทศไทยได้ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญากับประเทศต่างๆ เรียงลำดับก่อนหลัง ดังปรากฏในตารางที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ รายชื่อประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยและวันที่มีผลใช้บังคับ

ประเทศ	วันที่ลงนาม	สถานที่ลงนาม	วันที่มีผลใช้บังคับ
๑. สหรัฐอเมริกา	๑๙ มีนาคม ๒๕๒๙ (ค.ศ. ๑๙๘๖)	กรุงเทพฯ	๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓)
๒. สหราชอาณาจักร	๑๒ กันยายน ๒๕๓๗ (ค.ศ. ๑๙๙๔)	กรุงเทพฯ	๑๐ กันยายน ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗)
๓. แคนาดา	๓ ตุลาคม ๒๕๓๗ (ค.ศ. ๑๙๙๔)	ออตตาวา	๓ ตุลาคม ๒๕๓๗ (ค.ศ. ๑๙๙๔)
๔. ฝรั่งเศส	๑๑ กันยายน ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗)	ปารีส	๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๐)
๕. นอร์เวย์	๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๙)	เบอร์เก็น	๒๒ กันยายน ๒๕๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๐)
๖. จีน	๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓)	เชียงใหม่	๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕)
๗. เกาหลีใต้	๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓)	โซล	๖ เมษายน ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕)
๘. อินเดีย	๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔)	ภูเก็ต	๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔)
๙. โปแลนด์	๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔)	กรุงเทพฯ	ยังไม่มีผลบังคับ
๑๐. ศรีลังกา	๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔)	กรุงเทพฯ	ยังไม่มีผลบังคับ
๑๑. เปรู	๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕)	ลิมา	๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕)
๑๒. เบลเยียม	๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๒๐๐๕)	กรุงเทพฯ	ยังไม่มีผลบังคับ
๑๓. ออสเตรเลีย	๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ (ค.ศ. ๒๐๐๖)	กัวลาลัมเปอร์	ยังไม่มีผลบังคับ
๑๔. ยูเครน	-	-	รอลงนาม

ที่มา : รวมกฎหมายและสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด พิมพ์ครั้งที่ ๖ ๒๕๕๑

๒.๒.๕.๙ สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ประเทศไทยได้ลงนามในสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน เรียงลำดับ
ก่อนหลัง ดังปรากฏในตารางที่ ๓ ดังนี้

ตารางที่ ๓ รายชื่อประเทศที่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทย และวันที่มีผลใช้บังคับ

ประเทศ	วันที่ลงนาม	สถานที่ลงนาม	วันที่มีผลใช้บังคับ
๑. อังกฤษ	๔ มีนาคม ร.ศ.๑๒๙ (ค.ศ.๑๙๑๑)	กรุงเทพฯ	๑๙ สิงหาคม ร.ศ. ๑๓๐ (ค.ศ.๑๙๑๒)
๒. เบลเยียม	๑๔ มกราคม ๒๔๙๗ (ค.ศ.๑๙๓๖)	กรุงเทพฯ	๑๔ มกราคม ๒๔๙๙ (ค.ศ.๑๙๓๗)
๓.อินโดนีเซีย	๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๙ (ค.ศ.๑๙๗๖)	กรุงเทพฯ	๑๘ มิถุนายน ๒๕๒๓ (ค.ศ.๑๙๘๐)
๔.ฟิลิปปินส์	๑๖ มีนาคม ๒๕๒๔ (ค.ศ. ๑๙๘๑)	มะนิลา	๗ ธันวาคม ๒๕๒๗ (ค.ศ.๑๙๘๔)
๕. สหรัฐอเมริกา	๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๖ (ค.ศ.๑๙๘๓)	วอชิงตัน ดี.ซี.	๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๔ (ค.ศ.๑๙๙๑)
๖.จีน	๒๖ สิงหาคม ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓)	ปักกิ่ง	๗ มีนาคม ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๙)
๗. กัมพูชา	๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑ (ค.ศ.๑๙๙๘)	กรุงเทพฯ	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑)
๘. บังกลาเทศ	๙ กรกฎาคม ๒๕๔๑ (ค.ศ.๑๙๙๘)	ธากา	๑ มีนาคม ๒๕๔๔ (ค.ศ. ๒๐๐๑)
๙. ลาว	๕ มีนาคม ๒๕๔๒ (ค.ศ.๑๙๙๙)	กรุงเทพฯ	๑๘ มีนาคม ๒๕๔๔ (ค.ศ.๒๐๐๑)
๑๐. เกาหลีใต้	๒๖ มีนาคม ๒๕๔๒ (ค.ศ.๑๙๙๙)	โซล	๓๑ มีนาคม ๒๕๔๔ (ค.ศ.๒๐๐๑)

ที่มา : รวมกฎหมายและสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา สำนักงาน
อัยการสูงสุด พิมพ์ครั้งที่ ๖ ๒๕๕๑

๒.๒.๕.๑๐ การช่วยเหลือและวิธีการร้องขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศสำหรับ
หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย พอจะมีแนวทางได้ ดังนี้

๑) กรณีที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทาง
อาญาร่วมกัน อัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางจะดำเนินการส่งคำขอความช่วยเหลือดังกล่าว
ไปยังผู้ประสานงานกลางของประเทศผู้รับคำร้องขอซึ่งระบุไว้ในสนธิสัญญาได้โดยตรง

๒) กรณีไม่มีสนธิสัญญาต่อกัน การส่งคำร้องขอเป็นไปตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งผู้ประสานงานกลางจะส่งคำร้องขอดังกล่าวผ่านกระทรวงการต่างประเทศเพื่อดำเนินในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยวิธีทางการทูตต่อไป

๓) กรณีที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีพิเศษหากปรากฏว่ามีพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใดที่อยู่ในต่างประเทศ ซึ่งเชื่อได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด และมีความจำเป็นต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน หรือรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวจากประเทศนั้นๆ ซึ่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไม่สามารถที่จะดำเนินการได้เอง ตามหลักการเรื่องอำนาจอธิปไตยของรัฐที่กล่าวไว้ว่า ไม่มีรัฐใดที่จะมีอำนาจอธิปไตยเหนือรัฐอื่นนอกเขตดินแดนของตนเอง ฉะนั้นการที่จะดำเนินการนั้นจึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาระหว่างรัฐต่อรัฐ ผ่านผู้ประสานงานกลางตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีอัยการสูงสุดผู้ประสานงานกลางตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา จะเป็นผู้อนุญาตว่าจะให้หรือขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศ และคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดผู้ประสานงานกลางถือเป็นยุติเว้นแต่นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลางพิจารณาคำขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศและเอกสารที่จะส่งไป ให้ทำตามแบบหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนดผู้ประสานงานกลางจะพิจารณาว่าสมควรจะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศหรือไม่ โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ รายละเอียด ข้อเท็จจริงและเอกสารประกอบ แล้วแจ้งให้หน่วยงานผู้ขอทราบค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๒.๖ อาชญากรรม องค์การอาชญากรรม อาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

๒.๒.๖.๑ อาชญากรรม

อาชญากรรมในเชิงกฎหมาย คือ การกระทำหรือการละเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นปฏิกิริยาต่อบทบัญญัติหรือข้อห้ามแห่งกฎหมาย ผู้ใดที่กระทำผิดจะถูกลงโทษในลักษณะใดให้คำนึงถึงความสามารถแห่งอายุ ความเจตนาตั้งใจ ความสมัครใจ และหลักประทุษร้ายต่อรัฐ ประกอบการพิจารณาในการกระทำนั้นๆ^๒

อาชญากรรมในแง่สังคมวิทยา เป็นการกระทำที่ส่งผลต่อสังคมส่วนรวม และสังคมมุ่งจะลงโทษผู้ที่มีพฤติกรรมดังกล่าว ในขณะที่ อาชญากรรมในแง่อาชญาวิทยา จะหมายถึงการกระทำผิดในทางอาญา มีสาเหตุในการกระทำผิดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด โดยการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายและจะต้องมีมาตรการในการปฏิบัติต่อ

^๒ กรมตำรวจ, กลุ่มคนวิจัยปัญหาอาชญากรรม กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและงบประมาณ (๒๕๓๖), หน้า ๑๑.

ผู้กระทำผิดที่เหมาะสม ดังนั้นอาชญากรรมโดยทั่วไปจะมีความหมายว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะสมควรที่จะประณามหรือลงโทษ หรือจะเป็นการผิดศีลธรรมเพียงใด ก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม ถ้าไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้^๗

นอกจากนี้ยังอาจจะกล่าวได้อีกว่า อาชญากรรมก็คือ การกระทำ หรือการละเว้นการกระทำใดๆ ซึ่งกฎหมายมหาชนได้บัญญัติห้ามไว้ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และถ้าผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษโดยวิธีดำเนินกระบวนการทางศาล หรือ การกระทำโดยมีเจตนาละเมิดกฎหมายอาญา หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบังคับให้กระทำ โดยไม่มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุสมผล ซึ่งทำให้รัฐต้องดำเนินการลงโทษในฐานะที่เป็นความผิด

โดยสรุปแล้ว อาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาโดยผู้กระทำมีเจตนาชัดเจนที่จะกระทำและจากการฝ่าฝืน ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษทางอาญา^๘ อย่างไรก็ตาม ถ้ามีมุมมองอาชญากรรมในลักษณะของการรวมเป็นกลุ่ม เป็นพวกเป็นองค์กร ที่มีการแบ่งหน้าที่ในแต่ละส่วนอย่างชัดเจน หรือมีการวางแผนกันกระทำผิดเป็นขั้นตอนต่างๆ และมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายแล้ว อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม

๒.๒.๖.๒ องค์กรอาชญากรรม

อาชญากรรม หมายถึง การรวมกันของอาชญากรรมหลายรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างของการดำเนินงานที่สลับซับซ้อนโดยมีการติดต่อประสานงาน มีการวางแผน แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน องค์กรอาชญากรรมมักขยายตัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับและควบคุมธุรกิจลักษณะต่างๆ กัน ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้และผลประโยชน์จำนวนมาก หากการดำเนินการดังกล่าวถูกขัดขวางโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรอาชญากรรมจะมีการติดสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย หรือการจ้างวานฆ่าบุคคลที่องค์กรอาชญากรรมไม่พึงประสงค์ รวมไปถึงการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมายเพื่อปกปิดและทำการฟอกเงินเหล่านั้นให้เป็นเงินที่ถูกกฎหมาย เพื่อนำกลับมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมต่อไป^๙

จากการนิยามความหมายของอนุสัญญาต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติของสหประชาชาติ จะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า “องค์กรอาชญากรรม” หมายถึง กลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ไม่จำเป็นต้องเป็นองค์กรใหญ่ ซึ่งมีการจัดตั้งหรือรวมกลุ่มกันมาแล้วระยะหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อกระทำความผิดอุกฉกรรจ์ เพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการเงินหรือโอกาสหรือทางวัตถุอื่น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยที่องค์กรอาชญากรรมนั้นแตกต่างจากอาชญากรรมธรรมดาโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นการรวมตัวกันของอาชญากรรมมีอาชีพ และอาชญากรรมหลายๆ ประเภทเข้าด้วยกันมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน มีการติดต่อประสานงานกัน มีหัวหน้าใหญ่คอยบงการ และฝ่ายปฏิบัติการมีเครือข่ายการทำงาน จากระดับบนไปสู่ระดับล่าง มีการควบคุม มีกฎระเบียบ ใน

^๗ อภิชัย พันธเสน, เอกสารสรุปการอภิปรายเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย (๒๕๓๐), หน้า ๒๐.

^๘ Ibid., หน้า ๒๐.

^๙ Ibid., หน้า ๒๐.

การบังคับบัญชาสมาชิกของผู้ร่วมองค์กร โดยกิจกรรมส่วนมากจะมีลักษณะที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด เป็นต้น^๖

ลักษณะขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทยนั้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศอิสระ ไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศใด ประกอบกับการมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อที่สืบทอดมายาวนานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สังคมในอดีตที่ผ่านมา มีการรวมตัวในรูปแบบต่างๆ ไม่มีความซ้ำซ้อน โดยที่มีศูนย์รวมอยู่ที่ผู้นำที่ถูกเชิดชูหรือยกย่องขึ้นมา อาจจะมาจากความอาวุโส ความมีฐานะของการเงิน ความมีชื่อเสียง ความมีตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญ หรือระบบเจ้าขุนมูลนาย (ผู้น้อยต้องเชื่อและปฏิบัติตามผู้ใหญ่) โดยรวมแล้วการรวมศูนย์ จะใช้คำว่า “เจ้าพ่อ” ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยอาจจะมีผลประโยชน์ที่ได้จากการกระทำผิดกฎหมาย หรือ การใช้ช่องว่างของกฎหมาย ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เสริมสร้างบารมีผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง เช่น การพนัน การค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การเป็นนักเลงประจำถิ่น เป็นต้น เจ้าพ่อเหล่านี้จะมีบริวารแวดล้อมเพื่อป้องกันอันตราย การบังคับบัญชาเป็นลักษณะเฉพาะตัว มีบริวารที่กว้างขวาง มีความสัมพันธ์ไม่ซ้ำซ้อน มีความผูกพันกันมากทั้งในรูปแบบเครือญาติหรือคนใกล้ชิด มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มชัดเจน ในรูปแบบขององค์กรที่มีการจัดโครงสร้างมีผู้สั่งการ ผู้ปฏิบัติหรือผู้รับคำสั่ง และมีการขยายอิทธิพล เครือข่ายที่กว้างขวางและขยายขึ้นอย่างรวดเร็ว ในบางครั้งจะอยู่เบื้องหลังการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ โดยมีการใช้อำนาจในทางที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายในลักษณะของให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้จ้างวานให้การสนับสนุน ในวงจรการกระทำผิดดังกล่าว และพยายามตั้งตน ตั้งองค์กรของตนให้มีอิทธิพลเหนือกฎหมายบ้านเมือง มีการเอื้อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อันเป็นการสร้างความทุกข์ยากเดือดร้อนให้แก่ประชาชนโดยรวม อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่ของสังคม การเมือง การปกครอง และเป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ^๗

ฉะนั้น องค์กรอาชญากรรมที่มีการรวมตัวของอาชญากรรมผู้มีอิทธิพลอย่างมีระเบียบแบบแผนจึงมีลักษณะเด่น พอสรุปได้ดังนี้ (๑) มีการทำงานร่วมกันและมีสายการบังคับบัญชา (Conspiracy and Hierarchy) จะมีการวางแผนมีลำดับชั้นที่ถาวรในการสั่งงานและมีลำดับชั้นหลายระดับ ทั้งระดับผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ระดับหน่วยงานที่ใช้เฉพาะแรงงานหรือกำลังในการต่อสู้ (๒) การดำเนินงานที่ยาวนาน (Perpetuity) มีการดำเนินงานสืบทอดกันมา หรือเป็นธุรกิจถูกกฎหมาย บังหน้า (๓) มีศูนย์บัญชาการกลาง (Monopoly) มีการวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน (๔) มีวินัย (Stricted Discipline) มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดเด็ดขาดในการดำเนินการ และการลงโทษกับผู้ที่ขัดขวาง ส่วนมากจะใช้วิธีที่รุนแรง โหดร้าย และ (๕) ความเป็นสมาชิกอยู่ในวงจำกัด (Restricted Membership) สมาชิกที่เข้าร่วมขบวนการต้องมีความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ ความเป็นญาติพี่น้อง วงศ์ตระกูล พรรคพวกที่ใกล้ชิด มีประวัติอาชญากรรมในลักษณะคล้ายๆ กัน มีพื้นฐานใกล้เคียงกัน ไม่ใช่ว่าบุคคลโดยทั่วไปจะเข้าร่วมองค์กรได้ง่าย รวมถึงสามารถหลีกเลี่ยงการถูกดำเนินคดี (Immunity

^๖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, อาชญากรรมข้ามชาติ, ๒๕๕๑.

^๗ รายงานการประชุมวิชาการว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ ๒, มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล, ๒๕๔๗. หน้า ๒๘๖-๒๘๘, ๕๗๙, ๗๔๖.

from Prosecution) และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการคอร์รัปชัน (Corruption) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สามารถให้ผลประโยชน์ ให้คุณให้โทษต่อการดำเนินงาน ประกอบกับถ้าการถูกจับกุมดำเนินคดี จึงได้รับความช่วยเหลือหรือละเว้น หย่อนยานในการปฏิบัติตามหน้าที่จากเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง^{๘๘}

ในปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมได้มีการแผ่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการประกอบกิจการระหว่างประเทศกันมากขึ้นในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงิน การหลบหนี ผลประโยชน์ ที่ต่อเนื่องระหว่างประเทศ เป็นต้น ปัญหาขององค์กรอาชญากรรมที่มีลักษณะข้ามชาติ ในหลายประเทศ นับจะเข้าซ้อนทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ ภารกิจในการต่อต้านและยับยั้ง อาชญากรรมข้ามชาตินั้นรัฐบาลแต่ละประเทศจะต้องให้ความสำคัญ และร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องในการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม จะเห็นได้ว่าองค์กรอาชญากรรมนั้นมีการร่วมมือกระทำความผิด เพื่อแสวงหา ผลประโยชน์ทางการเงินและอำนาจโดยปราศจากการคำนึงถึงกฎหมายหรือขอบเขตของประเทศใด ประเทศหนึ่งเท่านั้น ตรงกันข้ามสามารถที่จะสร้างความเสียหายให้ประเทศต่างๆ ได้ทั่วโลก ดังนั้น องค์กรอาชญากรรมจึงได้พัฒนาไปสู่การเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ^{๘๙}

หากจะพิจารณามุมมองของสหประชาชาติต่อ “องค์กรอาชญากรรม” ที่นำไปสู่ “อาชญากรรมข้ามชาติ” ซึ่ง ความหมายของอาชญากรรมข้ามชาตินี้ ได้รับการบัญญัติขึ้นโดย (United Nations Crime and Criminal Justice Branch) ในปี ค.ศ. ๑๙๗๔ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของที่ประชุม (UN Crime Conference) โดยเป็นการให้ความหมายในเชิงอาชญาวิทยา ตามแนวทางการอธิบายของ Mueller (๑๙๙๘) ซึ่งครอบคลุมกิจกรรม ๕ ประการคือ (๑) ธุรกิจ อาชญากรรม องค์กรอาชญากรรม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการคอร์รัปชัน (๒) เป็นการกระทำความผิดที่ใช้ทักษะสูง และมีความสามารถมากกว่าอาชญากรรมในรูปแบบทั่วไป (๓) อาชญากรรมมีความเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอลล์ และยาเสพติด (๔) เป็นการก่อความรุนแรงข้ามชาติ และมีผลกระทบระหว่างประเทศ (๕) อาชญากรรมมักจะต้องเคลื่อนย้าย หลบหนีจากการจับกุม และศัตรูในขณะที่ คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมข้ามชาติ ได้ให้คำนิยามอาชญากรรมข้ามชาติไว้ว่า เป็นการกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคลสลับคอบและร่วมมือกันกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือหลายประเทศ อันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและบทลงโทษของประเทศที่องค์กร หรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ และอำนาจที่ขัดต่อหลักกฎหมายและศีลธรรมก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ^{๙๐}

ดังนั้นอาจจะสรุปได้ว่า “อาชญากรรมข้ามชาติ Transnational Crime” คือการกระทำที่ประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๒ ประเทศ ถือเป็นความผิด ตามกฎหมายอาญาและ

^{๘๘} รายงานการประชุมวิชาการว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ ๒, มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม และผู้มีอิทธิพล, ๒๕๔๗, หน้า ๒๘๖-๒๘๘, ๕๗๙, ๗๔๖.

^{๘๙} สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, อาชญากรรมข้ามชาติ, ๒๕๕๑.

^{๙๐} สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, อาชญากรรมข้ามชาติ, ๒๕๕๑.

กำหนดโทษโดยมีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกัน โดยบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ในรูปแบบขององค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการเตรียมการ พยายามและลงมือ กระทำความผิดต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ ความหมายของคำว่า “ข้ามชาติ” จากเอกสารประกอบการประชุมสภาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรสหประชาชาติ ณ เมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี ระบุว่า “ข้ามชาติ” โดยทั่วไปนั้นหมายถึง การเคลื่อนย้ายข้อมูล เงินตรา วัตถุสิ่งของ บุคคลหรือสิ่งของอื่นที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ข้ามพรมแดนของประเทศหนึ่ง โดยมีผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยหนึ่งคนที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล^{๑๑}

นอกจากนี้แล้ว อาชญากรรมข้ามชาติได้ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก การเปลี่ยนแปลงนี้มีความสำคัญต่อความเข้าใจที่เรามีต่อองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในยุคใหม่ โดยที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร เครือข่ายทางการเงินต่างประเทศ สังคมบริโภคและตลาดใหม่ๆโดยในยุคโลกาภิวัตน์ การเกิดของตลาดผู้บริโภคใหม่ๆ ได้ส่งเสริมให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเติบโต และองค์กรเหล่านี้ได้จัดตั้งเครือข่ายเป็นพันธมิตร และเป็นปัญหาที่สำคัญและท้าทายต่อนานาประเทศที่จะต้องร่วมมือกันปราบปรามอย่างยั่งยืนต่อไป^{๑๒} ประกอบกับสำนักอัยการสูงสุดได้กำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แต่ขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการโดยได้บัญญัติถึงองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไว้ในมาตรา ๓ ดังนี้

“องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายความว่า กลุ่มจัดตั้งของบุคคล ตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ เป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงฐานใดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด หรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) เป็นการกระทำความผิดอาญาโดยลักษณะแห่งการกระทำเกิดขึ้นในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ (๒) เป็นการกระทำความผิดอาญาซึ่งในขั้นตอนที่สำคัญของการเตรียมการเพื่อกระทำความผิด หรือการวางแผน การสั่งการและการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง (๓) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่สำคัญของการเตรียมการเพื่อกระทำความผิด หรือการวางแผน การสั่งการและการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง (๓) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการอยู่ในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ และ (๔) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดขึ้น ในอีกรัฐหนึ่งไม่ว่าผู้กระทำจะมีความประสงค์ให้ผลนั้นเกิดขึ้นในอาณาเขตของอีกรัฐหนึ่งหรือไม่ก็ตาม [(ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ, สำนักงานอัยการสูงสุด] ดังตารางที่ ๔ ได้สรุปความแตกต่างที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมพื้นฐาน

^{๑๑} Ibid.,

^{๑๒} ประธาน วัฒนาวณิชย์, การป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ, ๒๕๔๘, หน้า ๑๑-๑๒.

ตารางที่ ๔ ความแตกต่างที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมพื้นฐาน

อาชญากรรมพื้นฐาน	องค์กรอาชญากรรม
<p>๑) ผู้กระทำความผิด</p> <p>ผู้กระทำความผิดอาจมีคนเดียว หรือหลายคนแต่เป็นการรวมกลุ่มอย่างหลวมๆ เป็นลักษณะของการร่วมกันกระทำความผิด ไม่มีการจัดตั้ง ไม่มีการควบคุมหรือตรวจสอบกันอย่างเข้มงวด ผู้เป็นเจ้าของการกระทำส่วนใหญ่จะเป็นผู้ลงมือกระทำความผิดเอง ตั้งแต่การคิด วางแผน ลงมือกระทำความผิด หรือใช้บุคคลอื่นเป็นผู้กระทำความผิดแทน หรืออาจกระทำความผิดโดยผ่านบุคคลอื่นในลักษณะตัวแทนแต่จะไม่มีความสัมพันธ์</p> <p>๒) พฤติกรรมในการกระทำความผิด</p> <p>ในกระบวนการหรือวิธีการกระทำความผิดของอาชญากรรมปกติมักจะไม่มีความสัมพันธ์ มีสาระสำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในขั้นคิดวางแผน ทุกคนจะร่วมคิด ร่วมกันวางแผนในขั้นเตรียมการ - ในขั้นลงมือปฏิบัติ หรือลงมือกระทำความผิด ส่วนใหญ่จะร่วมกันลงมือกระทำความผิด อาจมีการแบ่งงานกันทำบ้าง แต่ยังคงพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือกัน - ระบบการติดต่อสื่อสาร ปกติ ไม่ปิดลับ - การเตรียมการเพื่อปกปิด หรืออำพรางการกระทำความผิดมักไม่แน่นอน - เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็นแบบธรรมดาทั่วไป ไม่ซับซ้อน มากนัก 	<p>๑) ผู้กระทำความผิด</p> <p>มีผู้กระทำความผิด หรือร่วมคบคิดกันกระทำความผิดหลายคน แต่ละคนมีการแบ่งแยกหน้าที่ มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ปกปิด และมีการตัดตอนความรู้ในข้อมูล เท่าที่จำเป็น และมีระบบควบคุมอย่างเคร่งครัด</p> <p>ในการกระทำความผิด ผู้บงการหรือตัวการใหญ่จะเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง อาจจะไม่เข้าร่วมเพียงแต่ในขั้นตอนการคิด การวางแผน หรืออาจมีการมอบหมายให้ระดับรองลงไปเป็นผู้คิดวางแผนแทน โดยมีตัวผู้บงการคอยควบคุม ผู้กระทำความผิด ส่วนใหญ่จะเป็นลูกน้องในระดับล่าง และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์แท้จริงจากการกระทำความผิด เป็นคนละคนกัน</p> <p>๒) พฤติกรรมในการกระทำความผิด</p> <p>ในกระบวนการหรือรูปแบบการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม มีความสัมพันธ์ซับซ้อน เป็นการจัดตั้งองค์กรเพื่อกระทำความผิดกฎหมาย และเน้นการป้องกัน การจับกุมจากฝ่ายเจ้าหน้าที่มีสาระสำคัญดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดลำดับขั้นของบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นขั้นๆ แต่ละระดับมีความรู้จักคุ้นเคยเฉพาะบุคคลที่ตนติดต่อ หรือเกี่ยวข้องด้วยเท่านั้นมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ในทางบังคับบัญชา แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในแนว ระนาบเดียวกัน - การสั่งการ หรือการสื่อสารจะใช้ระบบการสื่อสารในทางลับ หรือใช้รหัส เพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกรับรู้ - ในองค์กรมีระบบการควบคุมและการรักษาความลับอย่างเคร่งครัด ผู้ใดผิดพลาดจะได้รับการลงโทษจากองค์กร - เมื่อถูกจับกุม ถ้าหากรับสารภาพ และปกปิด ไม่ซัดทอดถึงบุคคลอื่นๆ จะได้รับการช่วยเหลือและดูแล

อาชญากรรมพื้นฐาน	องค์กรอาชญากรรม
	<p>ครอบครัวอย่างดี แต่ถ้าขัดทอดหรือให้การที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทั้ง ตัวเองและครอบครัวอาจได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง</p> <p>๓) มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในลักษณะของการป้องกันอย่างรัดกุมในกรณีที่ถูกจับกุมมีแนวทางดังนี้- มีการจัดลำดับชั้นของผู้ร่วมกระทำความผิดโดยการมอบหมายงานกันเป็นลำดับชั้น แต่ละระดับจะรู้จักเฉพาะบุคคลที่ตนติดต่อกับเท่านั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ระบบส่งการเป็นทอดๆ โดยใช้รหัสลับในการส่งงาน แต่เป็นที่รู้จักกันในหมู่ผู้ที่ติดต่อกันเท่านั้น - มีระบบควบคุมและจัดการกับบุคคลที่เป็นภัยต่อองค์กรอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการขัดทอด - ตัวการใหญ่จะไม่เข้าร่วมในการกระทำความผิดหรือเข้ามาเกี่ยวข้อง หรืออยู่ไกลเหตุการณ์ในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นอย่างขั้นตอนใด

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ส. (๒๕๓๖). สรุปสถานการณ์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทย.

๒.๒.๗ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีพิเศษในต่างประเทศ

๒.๒.๗.๑ สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

หน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีพิเศษในสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) คือ แผนกสอบสวนคดีพิเศษ (The Special Investigation Division) อยู่ภายใต้สำนักงานอัยการสูงสุด มีหน้าที่รับผิดชอบในคดีพิเศษที่มีลักษณะ ดังนี้

๑) การทุจริตและการประทุพถุติมิชอบของประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี ประธานสภา ๕ คน (สภาบริหาร สภานิติบัญญัติ สภาตุลาการ สภาตรวจสอบคัดเลือกและสภาควบคุม) คณะรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ระดับสูง และทหารระดับชั้นนายพลขึ้นไป

๒) การทุจริตและการแทรกแซงการเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่เลือกตั้งพรรคการเมือง และผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และสมาชิกรัฐสภา

๓) การทุจริตทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎระเบียบทางสังคมที่กำหนดโดยสำนักงานอัยการสูงสุด

อัยการในแผนกสอบสวนคดีพิเศษสามารถปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษโดยอิสระ ตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๖-๑ ของกฎหมายองค์การ^{๑๓}

^{๑๓} Supreme Prosecutor Office of Taiwan, Online.

๒.๒.๗.๒ ประเทศเกาหลีใต้

ศูนย์สอบสวนคดีพิเศษอยู่ภายใต้สำนักงานอัยการสูงสุดของประเทศเกาหลีใต้ ประกอบด้วย หน่วยงานย่อย ๕ หน่วยงาน ได้แก่

๑) ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Digital Forensic Center) มีหน้าที่วิจัยและพัฒนาทักษะการพิสูจน์หลักฐานเฉพาะด้าน อาทิเช่น ยาเสพติด การพิสูจน์ DNA และวิธีการนิติวิทยาศาสตร์ในรูปแบบดิจิทัล

๒) ศูนย์อาชญากรรมสารสนเทศ (The Cybercrime Center) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมสารสนเทศ เช่น การแพร่กระจายไวรัสทางอินเทอร์เน็ต การเจาะฐานข้อมูลสำคัญ และการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล

๓) ศูนย์สอบสวนการโจรกรรมข้อมูลทางเศรษฐกิจ (Economic Espionage Investigation Center) มีหน้าที่ตรวจสอบการรั่วไหลเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมและความลับของบริษัท เพื่อเป็นการป้องกันการเอาเปรียบของบริษัทต่างๆ

๔) ศูนย์ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ (The International Cooperation Center) เสริมสร้างความร่วมมือของอัยการระหว่างประเทศผ่านการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศและผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ^{๑๔}

๒.๒.๗.๓ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

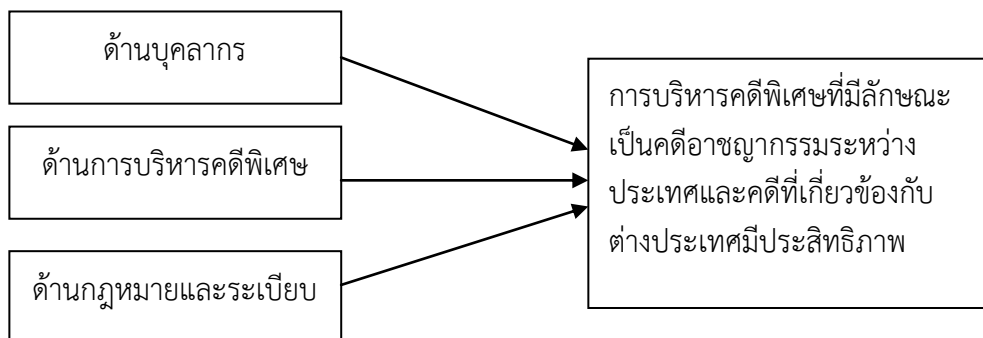
สำนักงานสอบสวนแห่งชาติ (National Investigation Bureau) เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรมของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ทำหน้าที่รับผิดชอบในคดีระดับสูงที่สำคัญและเป็นที่สนใจของประเทศ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บริหารสูงสุด รองผู้อำนวยการสำนักและผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักจำนวน ๖ คน ทำหน้าที่ควบคุมหน่วยงานย่อย ๖ หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยสอบสวนคดีพิเศษ หน่วยปฏิบัติงานภาค หน่วยอัจฉริยะ หน่วยเทคนิค หน่วยบริหาร และหน่วยตรวจสอบการเงินและบัญชี^{๑๕}

๒.๓ สรุปกรอบแนวคิด

จากแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศมีประสิทธิภาพ มีกรอบแนวคิดดังนี้

^{๑๔} Supreme Prosecutors' Office of Republic of Korea. Online.

^{๑๕} Department of Justice of the Republic of the Philippines, Online.

ภาพที่ ๒ กรอบแนวคิด

บทที่ ๓ ผลการศึกษา

การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศมีประสิทธิภาพ มี ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านบุคลากร (๒) ด้านการบริหารคดีพิเศษ และ (๓) ด้านกฎหมายและระเบียบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอยู่ในรูปแบบสอบถามสำหรับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศในกรมสอบสวนคดีพิเศษจำนวน ๒๐ คน ผู้ศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๓.๑ ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้จะใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์และบรรยายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑.๑ เพศ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีจำนวน ๑๑ คน (ร้อยละ ๕๕) และผู้หญิงจำนวน ๙ คน (ร้อยละ ๔๕)

๓.๑.๒ ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท ๓ มีจำนวน ๑๔ คน (ร้อยละ ๗๐) และจบปริญญาตรี และ ปริญญาเอก จำนวนเท่ากัน ๓ คน (ร้อยละ ๑๕)

๓.๑.๓ ตำแหน่ง

กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ๑๒ คน (ร้อยละ ๖๐) และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ๗ คน (ร้อยละ ๓๕)

๓.๑.๔ อายุในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย ๔๔ ปี (SD = ๗.๔๘) โดยอายุน้อยที่สุด คือ ๓๑ ปี และมากที่สุด คือ ๕๗ ปี

๓.๑.๕ อายุการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างมีอายุการทำงานเฉลี่ย ๑๙ ปี (SD = ๗.๗๖) โดยอายุการทำงานน้อยที่สุด คือ ๘ ปี และมากที่สุด คือ ๓๕ ปี

๓.๑.๕ ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับหรือสัมพันธ์กับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและหรือคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ

กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับหรือสัมพันธ์กับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและหรือคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศเฉลี่ย ๗ ปี (SD = ๕.๗๐) มีประสบการณ์ฯ น้อยที่สุดจำนวน ๑ ปี และมากที่สุดจำนวน ๒๔ ปี

๓.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านบุคลากร

ส่วนนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงระดับความหมายของปัจจัยด้านบุคลากร ดังแสดงในตารางที่ ๕ พบว่ากลุ่มตัวอย่างคิดว่าต้องมีการพัฒนาในทักษะความรู้ ความสามารถด้านอาชญากรรมระหว่างประเทศ หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางเทคโนโลยีในงานด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}= ๔.๕๐$) ผู้บริหารสูงสุดจนถึงระดับปฏิบัติควรให้ความสำคัญต่องานภารกิจด้านนี้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมในอนาคตรู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน และรู้สึกว่างานด้านนี้มีความท้าทาย ($\bar{x}=๔.๔๕$) มีความรู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติงานและรู้สึกว่างานด้านนี้มีความท้าทาย รวมถึงคิดว่าบุคลากรทำงานด้านนี้ต้องมีความรู้ทางภาษาอังกฤษและหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณี และการสืบสวนสอบสวนควบคู่กันอยู่ในบุคคลเดียวกัน ($\bar{x}= ๔.๓๐$) และคิดว่างานด้านนี้ต้องมีความรู้ ความชำนาญทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณีถึงจะทำงานได้บรรลุผล ($\bar{x}= ๔.๒๐$) ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายของปัจจัยด้านบุคลากรของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านบุคลากร	N	\bar{x}	SD	ระดับความหมาย
๑. ท่านมีส่วนทำงานหรือปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่รับผิดชอบในการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ในการปฏิบัติงานที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๒๐	๓.๔๕	๑.๓๑	มาก
๒. ท่านมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในงานด้านนี้อย่างไร	๒๐	๓.๒๐	๑.๐๕	ปานกลาง
๓. ท่านมีความรู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน และรู้สึกว่างานด้านนี้มีความท้าทาย	๒๐	๔.๓๐	๐.๗๓	มากที่สุด
๔. ท่านได้รับการฝึกอบรม พัฒนา เพิ่มพูนความรู้ อย่างต่อเนื่อง และเพียงพอกับการปฏิบัติงานด้านนี้	๒๐	๒.๙๕	๐.๗๕	ปานกลาง
๕. ท่านคิดว่างานด้านนี้ต้องมีความรู้ ความชำนาญทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณีถึงจะทำงานได้บรรลุผล	๒๐	๔.๒๐	๐.๖๙	มาก
๖. ท่านคิดว่าบุคลากรทำงานด้านนี้ต้องมีความรู้ทางภาษาอังกฤษและหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณี และการสืบสวนสอบสวนควบคู่กันอยู่ในบุคคลเดียวกัน	๒๐	๔.๓๐	๐.๗๓	มากที่สุด

ปัจจัยด้านบุคลากร	N	\bar{x}	SD	ระดับ ความหมาย
๗. ท่านสามารถใช้ภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามในการสืบสวนสอบสวนโดยไม่ต้องใช้ล่าม	๒๐	๓.๙๕	๐.๗๕	มาก
๘. ท่านคิดว่าต้องมีการพัฒนาในทักษะความรู้ความสามารถด้านอาชญากรรมระหว่างประเทศ หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางเทคโนโลยีในงานด้านนี้อย่างต่อเนื่อง	๒๐	๔.๕๐	๐.๖๘	มากที่สุด
๙. ท่านคิดว่างานด้านนี้มีความจำเป็น ควรมีการบรรจุแต่งตั้งบุคคลภายนอก (Outsource) มาร่วมปฏิบัติหรือตามห้วงเวลาที่ต้องการ	๒๐	๓.๕๐	๑.๒๗	มาก
๑๐. ท่านคิดว่าบุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุดจนถึงระดับปฏิบัติควรให้ความสำคัญต่องานภารกิจด้านนี้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมในอนาคต เช่น การเข้าสู่ AEC	๒๐	๔.๔๕	๐.๖๐	มากที่สุด
รวม	๒๐	๓.๘๐	๐.๘๖	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนของระดับความหมายได้แก่ ๑.๐๐-๑.๘๐ = น้อยที่สุด ๑.๘๑-๒.๖๐ = น้อย ๒.๖๑-๓.๔๐ = ปานกลาง ๓.๔๑-๔.๒๐ = มาก ๔.๒๑-๕.๐๐ = มากที่สุด

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างคิดว่างานด้านนี้ต้องมีความรู้ ความชำนาญทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณีถึงจะทำงานได้บรรลุผล (\bar{x} = ๔.๒๐) สามารถใช้ภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามในการสืบสวนสอบสวนโดยไม่ต้องใช้ล่าม (\bar{x} = ๓.๙๕) งานด้านนี้มีความจำเป็น ควรมีการบรรจุแต่งตั้งบุคคลภายนอก (Outsource) มาร่วมปฏิบัติหรือตามห้วงเวลาที่ต้องการ (\bar{x} = ๓.๕๐) และมีส่วนร่วมทำงานหรือปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่รับผิดชอบในการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ในการปฏิบัติงานที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ (\bar{x} = ๓.๔๕) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

หากแต่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าตนเองความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในงานด้านนี้ (\bar{x} = ๓.๒๐) และได้รับการฝึกอบรม พัฒนา เพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง และเพียงพอกับการปฏิบัติงานด้านนี้ (\bar{x} = ๒.๙๕) ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยด้านบุคลากรพบว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่าปัจจัยด้านนี้ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศฯ (\bar{x} = ๓.๘๐) ในระดับปานกลาง

๓.๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารคดีพิเศษ

ในส่วนนี้ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงระดับความหมายของปัจจัยด้านการบริหารคดีพิเศษดังแสดงในตารางที่ ๖ พบว่ากลุ่มตัวอย่างคิดว่าการบริหารคดีพิเศษที่มีประสิทธิภาพต้องมีกระบวนการ ขั้นตอนที่รวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก เพื่อทันกับพฤติกรรมและความท้าทายของผู้กระทำความผิด ($\bar{x} = ๔.๗๐$) การบริหารคดีพิเศษต้องมีการปรับปรุง และเตรียมความพร้อมทั้งกระบวนการหลักคิดให้ทันกับคดีที่จะเกิดขึ้นและความเปลี่ยนแปลงในอนาคต ($\bar{x} = ๔.๖๐$) การบริหารคดีด้านนี้ ต้องใช้เวลาในกระบวนการบริหารคดีและการประสานงานมากกว่าคดีอื่นๆ ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และการบริหารคดีพิเศษด้านนี้ บุคคลที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือหัวหน้าภารกิจการดำเนินงานต่างประเทศ มีผลโดยตรงอย่างยิ่งต่อการดำเนินการคดีลักษณะนี้ ($\bar{x} = ๔.๓๕$) อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างคิดว่าค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการประสานงานกับต่างประเทศมีผลคุ้มค่ากับงานด้านนี้ ($\bar{x} = ๔.๑๕$) ผู้บริหารคดีพิเศษ (หัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ) ที่รับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถในการบริหารคดีด้านนี้ และการบริหารคดีพิเศษด้านนี้ สามารถทำงานบรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = ๓.๗๐$) และผู้ร่วมงานหรือบุคคลในคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้มีโอกาสแสดงความสามารถและเสนอแนะได้อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = ๓.๖๘$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายของปัจจัยด้านการบริหารคดีพิเศษของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านการบริหารคดีพิเศษ	N	\bar{x}	SD	ระดับความหมาย
๑. ท่านคิดว่าผู้บริหารคดีพิเศษ (หัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ) ที่รับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถในการบริหารคดีด้านนี้	๒๐	๓.๗๐	๐.๕๗	มาก
๒. จากประสบการณ์ ท่านคิดว่าการบริหารคดีพิเศษด้านนี้ สามารถทำงานบรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี	๒๐	๓.๗๐	๐.๕๗	มาก
๓. ผู้ร่วมงานหรือบุคคลในคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้มีโอกาสแสดงความสามารถและเสนอแนะได้อย่างเต็มที่	๑๙	๓.๖๘	๐.๖๗	มาก
๔. ในขั้นตอนการทำงานด้านนี้ ต้องมีการประสานงานหรือติดต่อกับต่างประเทศเป็นหลัก	๒๐	๔.๐๕	๐.๗๕	มาก
๕. การบริหารคดีด้านนี้ ต้องใช้เวลาในกระบวนการบริหารคดีและการประสานงานมากกว่าคดีอื่นๆ	๒๐	๔.๕๐	๐.๖๐	มากที่สุด

ปัจจัยด้านการบริหารคดีพิเศษ	N	\bar{x}	SD	ระดับ ความหมาย
๖. การบริหารคดีพิเศษที่มีประสิทธิภาพต้องมีกระบวนการ ขั้นตอนที่รวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก เพื่อทันกับพฤติกรรมและความท้าทายของผู้กระทำความผิด	๒๐	๔.๗๐	๐.๔๗	มากที่สุด
๗. การบริหารคดีพิเศษด้านนี้ บุคคลที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือหัวหน้าภารกิจด้านต่างประเทศ มีผลโดยตรงอย่างยิ่งต่อการดำเนินการคดีลักษณะนี้	๒๐	๔.๓๕	๐.๖๗	มากที่สุด
๘. ท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการประสานงานกับต่างประเทศมีผลคุ้มค่ากับงานด้านนี้	๒๐	๔.๑๕	๐.๗๔	มาก
๙. การบริหารคดีพิเศษในปัจจุบันมีขั้นตอนกระบวนการตามกฎหมาย ระเบียบที่เหมาะสมกับการบริหารคดีด้านนี้	๑๙	๓.๔๒	๐.๗๖	ปานกลาง
๑๐. การบริหารคดีพิเศษต้องมีการปรับปรุงและเตรียมความพร้อมทั้งกระบวนการหลักคิดให้ทันกับคดีที่จะเกิดขึ้นและความเปลี่ยนแปลงในอนาคต	๒๐	๔.๖๐	๐.๕๐	มากที่สุด
รวม	๑๙	๔.๐๘	๐.๖๓	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนของระดับความหมายได้แก่ ๑.๐๐-๑.๘๐ = น้อยที่สุด ๑.๘๑-๒.๖๐ = น้อย ๒.๖๑-๓.๔๐ = ปานกลาง ๓.๔๑-๔.๒๐ = มาก ๔.๒๑-๕.๐๐ = มากที่สุด

หากแต่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าการบริหารคดีพิเศษในปัจจุบันมีขั้นตอนกระบวนการตามกฎหมาย ระเบียบที่เหมาะสมกับการบริหารคดีด้านนี้ (\bar{x} = ๓.๔๒) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยด้านบุคลากรพบว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่าปัจจัยด้านการบริหารคดีพิเศษส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศฯ (\bar{x} = ๔.๐๘) อยู่ในระดับมาก

๓.๔ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบ

ในส่วนนี้ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงระดับความหมายของปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบดังแสดงในตารางที่ ๗ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างคิดว่าแต่ละประเทศหรือกลุ่มประเทศที่เป็นคู่ช่วยเหลือกัน ควรมีช่องทางการติดต่อ อำนวยความสะดวกในลักษณะที่เอื้ออำนวยทางกฎหมายให้ต่อกัน เพื่อให้การปราบปรามและการสืบสวนสอบสวนได้อย่างสูงสุด (\bar{x} = ๔.๗๐) การใช้ช่องทางความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการก่อประโยชน์ให้งานด้านนี้ให้ประสบความสำเร็จได้ (\bar{x} = ๔.๖๕) การเข้าสู่ AEC และการเปลี่ยนแปลงของ

โลกทางเทคโนโลยี ทำให้มีความจำเป็นในการแก้ไขกฎหมายและระเบียบให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ สถานการณ์นั้นอยู่เสมอ ($\bar{x} = 4.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างคิดว่าควรมีกฎหมายหรือระเบียบพิเศษที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการ ดำเนินการกับคดีด้านนี้โดยเฉพาะ และควรมีหน่วยงานเฉพาะที่ประสานงานในคดีด้านนี้เพื่อรองรับ ความท้าทายและมีความสามารถเป็นที่ยอมรับ ($\bar{x} = 4.30$) รวมถึงในปัจจุบันพระราชบัญญัติการ สอบสวนคดีพิเศษให้อำนาจหน้าที่ทางกฎหมายที่สามารถรับมือกับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ และคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ($\bar{x} = 3.65$) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายของปัจจัยด้านกฎหมายและ ระเบียบของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบ	N	\bar{x}	SD	ระดับ ความหมาย
๑. ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการสอบสวนคดี พิเศษให้อำนาจหน้าที่ทางกฎหมายที่สามารถ รับมือกับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและ คดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ	๒๐	๓.๖๕	๐.๘๑	มาก
๒. ในปัจจุบันระเบียบขบวนการกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับคดีด้านนี้มีความเหมาะสม	๒๐	๓.๒๐	๐.๘๓	ปานกลาง
๓. ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วย ความช่วยเหลือทางอาญา มีความรวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ของอาชญากรรม และ ความแสบลของอาชญากร	๒๐	๒.๔๕	๐.๘๘	น้อย
๔. ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่าง ประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วย การส่งผู้ร้ายข้ามแดน มีความรวดเร็ว เหมาะสม กับสถานการณ์อาชญากรรมด้านนี้	๒๐	๒.๔๕	๐.๙๙	น้อย
๕. จากประสบการณ์ของท่านการขอความ ช่วยเหลือทางอาญาและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ได้รับความร่วมมือจากคู่ประเทศเป็นอย่างดี	๒๐	๒.๖๕	๐.๔๘	ปานกลาง
๖. การเข้าสู่ AEC และการเปลี่ยนแปลงของโลก ทางเทคโนโลยี ทำให้มีความจำเป็นในการแก้ไข กฎหมายและระเบียบให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ สถานการณ์นั้นอยู่เสมอ	๒๐	๔.๔๕	๐.๖๐	มากที่สุด

ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบ	N	\bar{x}	SD	ระดับ ความหมาย
๗. การใช้ช่องทางความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการก่อประโยชน์ให้งานด้านนี้ให้ประสบความสำเร็จได้	๒๐	๔.๖๕	๐.๔๘	มากที่สุด
๘. ควรมีกฎหมายหรือระเบียบพิเศษที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับคดีด้านนี้โดยเฉพาะ	๒๐	๔.๓๐	๐.๗๓	มาก
๙. ควรมีหน่วยงานเฉพาะที่ประสานงานในคดีด้านนี้เพื่อรองรับความท้าทายและมีความสามารถเป็นที่ยอมรับ	๒๐	๔.๓๐	๐.๘๐	มาก
๑๐. แต่ละประเทศหรือกลุ่มประเทศที่เป็นคู่ช่วยเหลือกัน ควรมีช่องทางการติดต่อ อำนวยความสะดวกในลักษณะที่เอื้ออำนวยทางกฎหมายให้ต่อกัน เพื่อให้การปราบปรามและการสืบสวนสอบสวนได้อย่างสูงสุด	๒๐	๔.๘๕	๐.๓๖	มากที่สุด
รวม	๒๐	๓.๖๙	๐.๗๐	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนของระดับความหมายได้แก่ ๑.๐๐-๑.๘๐ = น้อยที่สุด ๑.๘๑-๒.๖๐ = น้อย ๒.๖๑-๓.๔๐ = ปานกลาง ๓.๔๑-๔.๒๐ = มาก ๔.๒๑-๕.๐๐ = มากที่สุด

อีกทั้ง กลุ่มตัวอย่างคิดว่าในปัจจุบันระเบียบขบวนการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีด้านนี้มี ความเหมาะสม (\bar{x} = ๓.๒๐) และจากประสบการณ์ของท่านการขอความช่วยเหลือทางอาญาและการ ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้รับความร่วมมือจากคู่ประเทศเป็นอย่างดี (\bar{x} = ๒.๖๕) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง หากแต่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญา มีความรวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ของอาชญากรรม และความแยบยลของอาชญากร (\bar{x} = ๒.๔๕) และตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศใน เรื่องทางอาญาพ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน มีความรวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ อาชญากรรมด้านนี้ (\bar{x} = ๒.๔๕) ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมปัจจัยด้านบุคลากรพบว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่าปัจจัยด้านกฎหมายและ ระเบียบจะส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศฯ (\bar{x} = ๓.๖๙) ในระดับมาก

๓.๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของกลุ่มตัวอย่าง จากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามจำนวน ๓ ข้อ ดังนี้

๓.๕.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ และคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ในมุมมองและประสบการณ์ของท่าน มีปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง หรือข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๓.๕.๑.๑ ปัญหาการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ

๑) ปัญหาด้านความล่าช้าขั้นตอนตามกฎหมายและระเบียบมากมาย

กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นว่าขั้นตอนมากมายของการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญา และพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานอาทิเช่น การรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะต้องผ่านหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวในการปฏิบัติงานให้รวดเร็วขึ้น หากมีการเปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวนและหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษอาจจะทำให้เกิดการชะงักงันได้ในบางกรณีผู้รับผิดชอบไม่ได้ติดตามงานอย่างเคร่งครัด

๒) ปัญหาด้านการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างประเทศ

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า การร้องขอเอกสารพยานหลักฐานจากต่างประเทศไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรหรือมีความล่าช้าในการส่งเอกสารเป็นอย่างมาก อาจเป็นเพราะข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ

๓) ปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เนื่องจากคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศในปัจจุบันมีลักษณะกระทำความผิดซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับต่างประเทศ เช่น การค้ำมนุษย์ การฟอกเงิน เป็นต้น ดังนั้น การแจกจ่ายคดีจึงไปตามสำนักต่างๆ เกิดการซ้ำซ้อนกับบทบาทการทำงานของสำนักกิจการต่างประเทศและอาชญากรรมระหว่างประเทศ ทำให้เกิดความสับสนทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกที่ต้องการขอทราบข้อมูลด้านการต่างประเทศ โดยไม่ได้รวบรวมไว้ที่สำนักกิจการต่างประเทศฯ ทั้งหมด อีกทั้งบางหน่วยงานในกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ประสานขอความช่วยเหลือกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างประเทศโดยไม่ผ่านสำนักกิจการต่างประเทศฯ ทำให้เกิดการขาดเอกภาพและบูรณาการร่วมกันในการทำงาน

๔) ปัญหาด้านการขาดความรู้ทางภาษา กฎหมาย และการสืบสวนสอบสวนของบุคลากร

กลุ่มตัวอย่างเห็นพ้องต้องกันว่า จำนวนพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษและหรือภาษาที่สามมีน้อย ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน เพราะต้องจำแนกและวิเคราะห์เอกสารพยานหลักฐานที่จำเป็นต่อคดีอีกทั้ง พนักงาน

สอบสวนและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษยังขาดความรู้ด้านกฎหมายระหว่างประเทศ อนุสัญญา และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ รวมถึงความรู้และประสบการณ์สืบสวนสอบสวนคดีที่ยังไม่เพียงพออีกด้วย

๓.๕.๑.๒ ข้อเสนอแนะในการการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ

๑) ควรมีการปรับปรุงลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญา และพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้นให้ทันต่อการเกิดอาชญากรรมและความเคลื่อนไหวของอาชญากร

๒) เพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านภาษาและด้านการสืบสวนสอบสวน

๓.๕.๒ เพื่อรองรับกับการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในอนาคตในด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ควรจะต้องมีการเตรียมการ หรือการวางแผน หรือการพัฒนา ในด้านใดบ้าง ทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาวอย่างไร

๓.๕.๒.๑ ระยะสั้น

๑) เสริมทักษะด้านภาษาต่างประเทศ และเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ อนุสัญญา และสนธิสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

๒) ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมในเวทีนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การปฏิบัติงานของหน่วยบังคับใช้กฎหมายของประเทศอื่นๆ เพื่อนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้กับงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๓) จัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน รูปแบบและวิธีการทำงานด้านคดีของแต่ละประเทศ รวมถึงพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

๔) กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรให้ชัดเจน ไม่ทำงานซ้ำซ้อนกัน และไม่ต้องโยกย้ายงานบ่อยๆ

๕) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในและต่างประเทศ เช่น จัดทำฐานข้อมูลอาชญากรรมข้ามชาติ การลงนามใน MOU และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

๓.๕.๒.๒ ระยะยาว

๑) ควรปรับปรุงระบบการทำงานและกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีเอกภาพ

๒) พัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการค้นหาข้อมูลที่เป็นได้อย่างรวดเร็ว

๓) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านอาชญากรรมข้ามชาติแบบบูรณาการ

๔) สร้างบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศๆ ให้มีจำนวนมากขึ้น

๓.๕.๓ ความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในประเทศหรือการดำเนินการต่างประเทศ หรือในมิติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

๑) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการทูตหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะพิธีการทูตและการเจรจา

๒) กำหนดเกณฑ์ประเมินชีวิตการทำงานคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศฯ แยกออกจากคดีในประเทศ เพราะการทำงานคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศฯ เกี่ยวข้องกับเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมระหว่างประเทศทั่วโลก ต้องใช้ระยะเวลาและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๓) เสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดการยอมรับในกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๔) คัดเลือกคณะพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่มีความรู้ความสามารถ มีวินัยทุ่มเทกับการทำงานมีความโปร่งใส ไม่เห็นแก่อำิสสินจ้างหรือผลประโยชน์ใดๆ และมอบความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๓.๖ ผลการศึกษาในภาพรวม

จากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบได้ว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษยังต้องมีการพัฒนาทั้งในด้านบุคลากร ด้านการบริหารคดีพิเศษ และด้านกฎหมายและระเบียบ โดยเรียงลำดับ ๔ อันดับแรกในแต่ละด้านดังนี้

๓.๖.๑ ด้านบุคลากร

๑) บุคลากรทำงานด้านนี้จะต้องมีการพัฒนาในทักษะความรู้ ความสามารถด้านอาชญากรรมต่างประเทศหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางเทคโนโลยีในงานด้านนี้อย่างต่อเนื่อง

๒) บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุดจนถึงระดับปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญต่องานภารกิจด้านนี้ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมในอนาคต เช่น การเข้าสู่ AEC

๓) บุคลากรทำงานด้านนี้ต้องมีความรู้ทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณีและการสืบสวนสอบสวนควบคู่กันอยู่ในบุคคลเดียวกัน

๔) บุคลากรทำงานด้านนี้จะต้องมีความรู้ลึกเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน และรู้ลึกกว่างานด้านนี้มีความท้าทาย

๓.๖.๒ ด้านการบริหารคดีพิเศษ

๑) การบริหารคดีพิเศษที่มีประสิทธิภาพต้องมีกระบวนการ ขั้นตอนที่รวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก เพื่อทันกับพฤติกรรมและความท้าทายของผู้กระทำความผิด

๒) การบริหารคดีพิเศษต้องมีการปรับปรุงและเตรียมความพร้อมทั้งกระบวนการหลักคิดให้ทันกับคดีที่เกิดขึ้นและความเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๓) การบริหารคดีด้านนี้ ต้องใช้เวลาในกระบวนการบริหารคดีและการประสานงานมากกว่าคดีอื่นๆ

๔) การบริหารคดีพิเศษด้านนี้ บุคคลที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือหัวหน้าภารกิจด้านต่างประเทศ มีผลโดยตรงอย่างยิ่งต่อการดำเนินการคดีลักษณะนี้

๓.๖.๓ ด้านกฎหมายและระเบียบ

๑) แต่ละประเทศหรือกลุ่มประเทศที่เป็นคู่ช่วยเหลือกัน ควรมีช่องทางการติดต่ออำนวยความสะดวกในลักษณะที่เอื้ออำนวยทางกฎหมายให้ต่อกัน เพื่อให้การปราบปรามและการสืบสวนสอบสวนได้อย่างสูงสุด

๒) การใช้ช่องทางการความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการก่อประโยชน์ให้งานด้านนี้ให้ประสบความสำเร็จได้

๓) การเข้าสู่ AEC และการเปลี่ยนแปลงของโลกทางเทคโนโลยี ทำให้มีความจำเป็นในการแก้ไขกฎหมายและระเบียบให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ สถานการณ์นั้นอยู่เสมอ ได้แก่ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญาและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๓๕

๔) ควรมีกฎหมายหรือระเบียบพิเศษที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับคดีด้านนี้โดยเฉพาะ

บทที่ ๔ ข้อเสนอแนะ

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่อาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และแนวความคิดจากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล ๒๐ ท่าน และประกอบกับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้แนวทางการศึกษาในหัวข้อดังกล่าว

๔.๑ สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบได้ว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษยังต้องมีการพัฒนาทั้งในด้านบุคลากร ด้านการบริหารคดีพิเศษ และด้านกฎหมายและระเบียบ โดยเรียงลำดับ ๔ อันดับแรกในแต่ละด้านดังนี้

๔.๑.๑ ด้านบุคลากร

๔.๑.๑.๑ บุคลากรทำงานด้านนี้จะต้องมีการพัฒนาในทักษะความรู้ ความสามารถ ด้านอาชญากรรมต่างประเทศหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางเทคโนโลยีในงานด้านนี้อย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๑.๒ บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุดจนถึงระดับปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญต่องานภารกิจด้านนี้ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมในอนาคต เช่น การเข้าสู่ AEC

๔.๑.๑.๓ บุคลากรทำงานด้านนี้ต้องมีความรู้ทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณีและการสืบสวนสอบสวนควบคู่กันอยู่ในบุคคลเดียวกัน

๔.๑.๑.๔ บุคลากรทำงานด้านนี้จะต้องมีความรู้ลึกเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน และรู้สึกว่าการงานด้านนี้มีความท้าทาย

๔.๑.๒ ด้านการบริหารคดีพิเศษ

๔.๑.๒.๑ การบริหารคดีพิเศษที่มีประสิทธิภาพต้องมีกระบวนการ ขั้นตอนที่รวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก เพื่อทันกับพฤติกรรมและความท้าทายของผู้กระทำความผิด

๔.๑.๒.๒ การบริหารคดีพิเศษต้องมีการปรับปรุงและเตรียมความพร้อมทั้งกระบวนการหลักคิดให้ทันกับคดีที่เกิดขึ้นและความเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๔.๑.๒.๓ การบริหารคดีด้านนี้ ต้องใช้เวลาในกระบวนการบริหารคดีและการประสานงานมากกว่าคดีอื่นๆ

๔.๑.๒.๔ การบริหารคดีพิเศษด้านนี้ บุคคลที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือหัวหน้าภารกิจด้านต่างประเทศ มีผลโดยตรงอย่างยิ่งต่อการดำเนินการคดีลักษณะนี้

๔.๑.๓ ด้านกฎหมายและระเบียบ

๔.๑.๓.๑ แต่ละประเทศหรือกลุ่มประเทศที่เป็นคู่ช่วยเหลือกัน ควรมีช่องทางการติดต่อ อำนวยความสะดวกในลักษณะที่เอื้ออำนวยทางกฎหมายให้ต่อกัน เพื่อให้การปราบปรามและการสืบสวนสอบสวนได้อย่างสูงสุด

๔.๑.๓.๒ การใช้ช่องทางความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการก่อประโยชน์ให้งานด้านนี้ให้ประสบความสำเร็จได้

๔.๑.๓.๓ การเข้าสู่ AEC และการเปลี่ยนแปลงของโลกทางเทคโนโลยี ทำให้มีความจำเป็นในการแก้ไขกฎหมายและระเบียบให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ สถานการณ์นั้นอยู่เสมอ ได้แก่ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญา และการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๔.๑.๓.๔ ควรมีกฎหมายหรือระเบียบพิเศษที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับคดีด้านนี้โดยเฉพาะ

๔.๒ ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษามาทั้งหมดทั้งในภาคทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหาร ประสิทธิภาพของผู้ทำรายงานการศึกษา การได้รับข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลตามแบบสอบถาม การศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ความรวมอย่างชัดเจนว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ และคดีต่างประเทศของกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้น ยังจะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข พร้อมการวางกลยุทธ์ระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงการที่จะต้องวางแนวทางทั้งใน ๒ ระดับ ดังนี้

๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยราชการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงของแต่ละองค์กร จะต้องเตรียมความพร้อมทั้งในมิติของการปฏิบัติงานที่ต้องมีมาตรฐาน และมิติของการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนของนโยบายที่จะต้องสอดคล้องต่อกัน สำหรับกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้นคือเป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมายที่จะต้องเตรียมความพร้อมด้านนี้อย่างจริงจัง โดยมีแนวทาง ดังนี้

๔.๒.๑.๑ นโยบายในด้านการบริหารงานบุคคล จะต้องใช้หลักคุณธรรม โปร่งใส ความเหมาะสมกับงานที่แท้จริง การสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย ต้องมีหลักเกณฑ์ กติกาที่ชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเฉพาะด้านอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีด้านต่างประเทศ ต้องให้ความสำคัญ การฝึกอบรม พัฒนา ต้องมีอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับปฏิบัติจนถึงระดับบริหาร โดยทุกระดับต้องมีการรองรับทางด้านการพัฒนาให้องค์ความรู้ ประสิทธิภาพทั้งในและต่างประเทศ

๔.๒.๑.๒ นโยบายด้านการบริหารคดีพิเศษ ต้องมีการวางขั้นตอน การบริหารคดีที่มีมาตรฐาน ทั้งในส่วนของ (Human Right, Due Process) โดยเฉพาะในคดีด้านนี้ เพราะต้องเกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติหรือนานาชาติ ความเปลี่ยนแปลงในเชิงบริหารย่อมเกิดขึ้นและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนลดขั้นตอนเพื่อรักษาผลประโยชน์โดยรวมและทันต่อความท้าทาย การคิดริเริ่มเพื่อ

สร้างช่องทางการติดต่อหรือหน่วยงานที่เกิดประโยชน์ก็มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของชาติในลักษณะ Win-Win ทั้ง ๒ ฝ่าย รวมถึงการเข้าดำเนินการตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดควบคู่กันไป

๔.๒.๑.๓ นโยบายด้านกฎหมายและระเบียบ ต้องมีกฎหมายและระเบียบที่ทันสมัยกับเหตุการณ์ ทั้งในส่วนของอำนาจกับเจ้าพนักงาน การติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ การลดขั้นตอนต่างๆ ที่ไม่จำเป็น การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต้องสามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็วและเกิดประโยชน์ มีการวางแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานจากต่างประเทศที่น่าเชื่อถือ ไม่กระทำสิทธิขั้นพื้นฐานและสามารถเกิดความสะดวกในการปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นหลักฐานในทางคดีได้

๔.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

ในระดับปฏิบัติจะต้องมีรายละเอียดและขั้นตอนที่สอดคล้องกับแนวทาง นโยบาย โดยจะต้องมีผลลัพธ์ (Output) ที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้ ถ้าไม่ประสบผลหรือไม่เกิดประโยชน์ในภาพรวมก็สามารถที่จะนำไปทบทวนต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายได้ ทั้งนี้การขับเคลื่อนในระดับปฏิบัติจะต้องมีการนำปัญหา อุปสรรค มาร่วมกันแก้ไขในลักษณะของภาพรวม โดยมีแนวทาง ดังนี้

๔.๒.๒.๑ การปฏิบัติในด้านบุคคลจะต้องมีการเตรียมบุคคลที่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามในระดับที่สามารถสื่อสารได้เป็นอย่างดี (ควบคู่กับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ในเชิงสืบสวนสอบสวน ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการจนถึงระดับบริหาร) การฝึกอบรม (In Services Training) ทั้งด้านภาษา ด้านเทคโนโลยี ด้านสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพอาชญากรรม ต้องมีอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ การสร้างบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะการให้โอกาสได้แสดงความรู้ ความสามารถในที่ถนัด (Put the Right Man to the Right Job) การบรรจุ การสรรหา หรือการ (Outsource) ต้องสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงในการแก้ไขปัญหาของหน่วยปฏิบัติ

๔.๒.๒.๒ การปฏิบัติในด้านการบริหารคดีพิเศษ ผู้ปฏิบัติงานทุกคนในส่วนของคณะทำงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษต้องเข้าใจขั้นตอน ขบวนการของคดีพิเศษ ที่ค้ำนึ่งถึงหลัก (Due Process และ Human Rights) ในทุกขั้นตอนและต้องไม่ปฏิบัติให้เกิดความเสียหาย การสร้างหลักเกณฑ์ แนวทาง ที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ก็ควรจะต้องมีแนวทางให้ปฏิบัติข้อพึงระวัง ข้อสังเกต ที่จะไม่ให้เกิดความบกพร่อง การติดต่อประสานงานต้องมีศูนย์หรือ (Point of Contact) ที่ได้ผลจริงต่อการปฏิบัติในลักษณะ (One Stop Service) ที่รวดเร็วได้ผล ทั้งในแบบ (Formal และ Informal) โดยตรงกับประเทศคู่กรณีหรือประเทศเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงหรือการคิดริเริ่มต้องมีตลอดเวลา ที่มีการเตรียมแผนในระยะสั้น และระยะยาวที่สอดคล้องกัน รวมถึงมีกลยุทธ์ในการแลกเปลี่ยน (Give and Take) ที่สร้างความพึงพอใจและตอบรับกับนานาประเทศได้อย่างดี

๔.๒.๒.๓ การปฏิบัติในด้านกฎหมายและระเบียบ ในด้านนี้ถือได้ว่ามีความยืดหยุ่นน้อย แต่ถ้าในมิติของอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ จะต้องศึกษาให้เข้าใจทั้ง ๒ ฝ่าย หรือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานงานที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ อาจรวมถึงการมีข้อตกลงเฉพาะ Memorandum of Understanding (MOU) ที่ปฏิบัติได้เฉพาะกรณีกับประเทศคู่ตกลง ที่ลดขั้นตอนของระเบียบ กฎหมาย และเป็นที่ยอมรับในกระบวนการยุติธรรม หรือจะกระทำในกลุ่มประเทศที่ตกลงร่วมมือก็กระทำได้เช่นกัน ในระยะยาวการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ

ต้องสามารถกระทำได้และไม่ยุ่งยากเสียเวลาจนเกินไป ทั้งนี้ อาจรวมถึงการมีขั้นตอนมาตรฐาน (Standard Procedure) เป็นที่ยอมรับและตกลงร่วมกันที่จะปฏิบัติตามกลุ่มประเทศ ก็สามารถทำให้ งานด้านนี้เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ตื่นตัวและติดตามผลการกระทำอาชญากรด้านนี้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กรมตำรวจ. กลุ่มคนวิจัยปัญหาอาชญากรรม. กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานแผนงานและ
งบประมาณ, ๒๕๓๖.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. กฎหมายและอนุบัญญัติเกี่ยวกับการสอบสวนคดีพิเศษ. กรมสอบสวนคดี
พิเศษ กระทรวงยุติธรรม, ๒๕๕๖.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗. กรมสอบสวนคดีพิเศษ
กระทรวงยุติธรรม, ๒๕๕๑.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. การป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ: ภายใต้กรอบมาตรา ๓๑ อนุสัญญา
สหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร. สถาบัน
กฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, ๒๕๔๘.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. “การบริหารงานบุคคลภาครัฐ.” รายงานการประชุมทางวิชาการ
ระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ ๒ มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กร
อาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล. ๖-๗ กันยายน ๒๕๔๗, ศูนย์ประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี.
- วิชัย ต้นศิริ. อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๙.
- สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ. คู่มือการดำเนินการขอให้จัดทำคำร้อง
ขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา. กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวง
ยุติธรรม, ๒๕๕๒.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. อาชญากรรมข้ามชาติ. ๒๕๕๑.
- อภิชัย พันธเสน. เอกสารสรุปการอภิปรายเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: อุปสรรคและข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๓๐.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- Department of Justice of the Republic of the Philippines. National Investigation
Bureau. [Online]. Access June 2013. Available <http://www.nbi.gov.ph/>
Sukhothai Thammathirat Open University. การบริหารงานบุคคลภาครัฐ. ๒๕๔๖. [ออนไลน์].
สืบค้นเมื่อกรกฎาคม ๒๕๕๖. แหล่งที่มา [http://grad.vru.ac.th/meeting_board/
2555_03-meeting/CID/Chon/18Pomprewee2.pdf](http://grad.vru.ac.th/meeting_board/2555_03-meeting/CID/Chon/18Pomprewee2.pdf)

Supreme Prosecutor Office of Taiwan. Special Investigation Division. [Online].
Access June 2013. Available <http://www.tps.moj.gov.tw/ct.asp?xItem=71903&CtNode=17811&mp=096>.

Supreme Prosecutors' Office of Republic of Korea. Special Investigation Centers.
[Online]. Access June 2013. Available <http://www.spo.go.kr/eng/about/sic.jsp>.

ภาคผนวก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ
และคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

(Factors Promoting the Effectiveness of Special Case Management on Transnational
Crimes and International Cases)

แนวคำถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๕๖ สถาบันการ
ต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ของ พ.ต.อ.อัศวิน พล บุญโยบิชฎิมภ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการ
บริหารคดีพิเศษที่มีลักษณะเป็นคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มี
ประสิทธิภาพ โดยจะมีแนวคำถามแบ่งเป็น ๕ ตอน ตอนที่ ๑ ผู้ให้ข้อมูลกรอกข้อความลงในคำถาม ตอนที่ ๒ ตอนที่ ๓
และตอนที่ ๔ จะเป็นแนวของคำถามที่เกี่ยวข้องในด้านบุคลากร ด้านการบริหารคดีพิเศษ และด้านกฎหมายและ
ระเบียบตามลำดับ ส่วนตอนที่ ๕ จะเป็นคำถามปลายเปิด ที่สามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระเต็มที่ตามความรู้
ความเข้าใจ ประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลอย่างแท้จริง

ตอนที่ ๑ ประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล

๑. ชื่อ-สกุล
 ๒. อายุ..... ปี
 ๓. เพศ หญิง ชาย
 ๔. ตำแหน่ง.....
 ๕. หน่วยงานต้นสังกัด.....
 ๖. อายุการทำงาน..... ปี
 ๗. คุณวุฒิการศึกษา
 - ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 - ปริญญาโท ปริญญาเอก
 - อื่น ๆ
 ๘. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับหรือเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและหรือคดีที่
เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ มาแล้ว..... ปี
- เช่น ๑.....
- ๒.....

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวข้องกับด้านบุคลากร

	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ท่านมีส่วนทำงานหรือปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่รับผิดชอบในการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ในการปฏิบัติงานที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ					
๒. ท่านมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในงานด้านนี้อย่างไร					
๓. ท่านมีความรู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติงาน และรู้สึกว่างานด้านนี้มีความท้าทาย					
๔. ท่านได้รับการฝึกอบรม พัฒนา เพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง และเพียงพอกับการปฏิบัติงานด้านนี้					
๕. ท่านคิดว่างานด้านนี้ต้องมีความรู้ ความชำนาญทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณีถึงจะทำงานได้บรรลุผล					
๖. ท่านคิดว่าบุคลากรทำงานด้านนี้ต้องมีความรู้ทางภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามแล้วแต่กรณีและการสืบสวนสอบสวนควบคู่กันอยู่ในบุคคลเดียวกัน					
๗. ท่านสามารถใช้ภาษาอังกฤษและหรือภาษาที่สามในการสืบสวนสอบสวนในคดีด้านนี้โดยไม่ต้องใช้ล่าม					
๘. ท่านคิดว่าต้องการมีการพัฒนาในทักษะความรู้ ความสามารถด้านอาชญากรรมต่างประเทศหรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางเทคโนโลยี ในงานด้านนี้ อย่างต่อเนื่อง					
๙. ท่านคิดว่างานด้านนี้มีความจำเป็นในการบรรจุแต่งตั้งบุคคลภายนอก (Outsource) มาร่วมปฏิบัติหรือตามห้วงเวลาที่ต้องการ					
๑๐. ท่านคิดว่าบุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุดจนถึงระดับปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญต่องานภารกิจด้านนี้ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอาชญากรรมในอนาคต เช่น การเข้าสู่ AEC					

ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวข้องกับด้านการบริหารคดีพิเศษ

	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ท่านคิดว่าผู้บริหารคดีพิเศษ (หัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ) ที่รับผิดชอบ มีความรู้ ความสามารถในการบริหารคดีด้านนี้					
๒. จากประสบการณ์ ท่านคิดว่าการบริหารคดีพิเศษด้านนี้ สามารถทำงานบรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี					
๓. ผู้ร่วมงานหรือบุคคลในคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้มีโอกาสแสดงความสามารถและเสนอแนะความเห็นทางคดีได้อย่างเต็มที่					
๔. ในขั้นตอนการทำงานด้านนี้ ต้องมีการประสานงานหรือติดต่อกับต่างประเทศเป็นหลัก					
๕. การบริหารคดีด้านนี้ ต้องใช้เวลาในกระบวนการบริหารคดีและการประสานงานมากกว่าคดีอื่น ๆ					
๖. การบริหารคดีพิเศษที่มีประสิทธิภาพต้องมีกระบวนการ ขั้นตอนที่รวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก เพื่อทันกับพฤติกรรมและความท้าทายของผู้กระทำความผิด					
๗. การบริหารคดีพิเศษด้านนี้ บุคคลที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือหัวหน้าภารกิจด้านต่างประเทศ มีผลโดยตรงอย่างยิ่งต่อการดำเนินการคดีลักษณะนี้					
๘. ท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการประสานงานกับต่างประเทศมีผลคุ้มค่ากับงานด้านนี้					
๙. การบริหารคดีพิเศษในปัจจุบันมีขั้นตอนกระบวนการตามกฎหมายระเบียบที่เหมาะสมกับการบริหารคดีด้านนี้					
๑๐. การบริหารคดีพิเศษต้องมีการปรับปรุงและเตรียมความพร้อมทั้งกระบวนการหลักคิดให้ทันกับคดีที่จะเกิดขึ้นและความเปลี่ยนแปลงในอนาคต					

ตอนที่ ๔ ข้อมูลเกี่ยวกับด้านกฎหมายและระเบียบ

	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษให้อำนาจหน้าที่ทางกฎหมายที่สามารถรับมือกับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ					
๒. ในปัจจุบันระเบียบขบวนการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีด้านนี้มีความเหมาะสม					
๓. ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญา มีความรวดเร็วเหมาะสมกับสถานการณ์ของอาชญากรรม และความแยบยลของอาชญากร					
๔. ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน มีความรวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์อาชญากรรมด้านนี้					
๕. จากประสบการณ์ของท่านการขอความช่วยเหลือทางอาญาและการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้รับความร่วมมือจากคู่ประเทศเป็นอย่างดี					
๖. การเข้าสู่ AEC และการเปลี่ยนแปลงของโลกทางเทคโนโลยี ทำให้มีความจำเป็นในการแก้ไขกฎหมายและระเบียบให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ สถานการณ์นั้นอยู่เสมอ					
๗. การใช้ช่องทางความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการก่อประโยชน์ให้งานด้านนี้ให้ประสบความสำเร็จได้					
๘. ควรมีกฎหมายหรือระเบียบพิเศษให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการกับคดีด้านนี้โดยเฉพาะ					
๙. ควรมีหน่วยงานเฉพาะที่ประสานงานในคดีด้านนี้เพื่อรองรับความท้าทายและมีความสามารถเป็นที่ยอมรับ					
๑๐. แต่ละประเทศหรือกลุ่มประเทศที่เป็นคู่ช่วยเหลือกัน ควรมีช่องทางการติดต่อ อำนวยความสะดวกในลักษณะที่เอื้ออำนวยทางกฎหมายให้ต่อกัน เพื่อให้การปราบปรามและการสืบสวนสอบสวนได้อย่างสูงสุด					

ตอนที่ ๕ แนวคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ในมุมมองและประสบการณ์ของท่าน มีปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง หรือข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. เพื่อรองรับกับการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในอนาคตในด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ควรจะต้องมีการเตรียมการ หรือการวางแผน หรือการพัฒนา ในด้านใดบ้าง ทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาวอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในประเทศหรือการดำเนินการต่างประเทศ หรือในมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคดีพิเศษด้านคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศและคดีที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

พันตำรวจเอก ดร. อัครพล บุญโยปรัชญัมภ์

ประวัติการศึกษา

- โรงเรียนเตรียมทหาร (ตท. ๒๑)
- ปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตร์ รพบ. (ตร.) (นรต.๓๗)
- ปริญญาโท MPA สาขาการบริหารรัฐกิจ City University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ปริญญาโท MBA สาขาการบริหารธุรกิจ City University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ปริญญาเอก สาขา อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- หลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่น ๔๖ สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย ปี ๒๕๔๗

หลักสูตรการศึกษา/ฝึกอบรมที่สำคัญ

สิงหาคม – กันยายน ๒๕๓๑	- หลักสูตรการสืบสวนสอบสวน Investigation Officers Course ประเทศสิงคโปร์
กุมภาพันธ์ – เมษายน ๒๕๓๓	- หลักสูตรการจราจรและสิ่งแวดล้อม International Association of Traffic and Safety Sciences, IATSS Forum เมืองซูซากะ ประเทศญี่ปุ่น
เมษายน – มิถุนายน ๒๕๓๕	- หลักสูตรการสืบสวนสอบสวนของ FBI National Academy เมืองควอนติโก ประเทศสหรัฐอเมริกา
มีนาคม – เมษายน ๒๕๓๗	- หลักสูตรสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม Criminal Investigation กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
พฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๓๗	- หลักสูตร 4 th ASEAN Senior Police Officers Course กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
กรกฎาคม – สิงหาคม ๒๕๓๙	- หลักสูตรการเจรจาต่อรองกับการก่อการร้าย Australian Counter Terrorist Negotiators Course กรุงเทพมหานคร
มีนาคม – เมษายน ๒๕๔๐	- หลักสูตรการเจรจาต่อรองตัวประกันและการต่อต้านการก่อการร้าย Hostage Negotiations, Anti – Terrorism Assistance Program รัฐหลุยเซียน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา
พฤษภาคม – มิถุนายน ๒๕๔๑	- หลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง Advanced Senior Police Officer Course กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓	- หลักสูตรการเจรจาต่อรองในภาวะวิกฤต (ตัวประกัน) Crisis (Hostage) Negotiation Course ของ FBI Academy เมืองควอนติโก ประเทศสหรัฐอเมริกา

- พฤษภาคม – มิถุนายน ๒๕๔๖ - หลักสูตรการบริหารความเสี่ยงในแผนพัฒนาชุมชน Risk Management in Community Development Planning เมืองกอทอเบอร์ก ประเทศสวีเดน
- มีนาคม – เมษายน ๒๕๔๗ - หลักสูตรการตอบโต้มาตรการการรักษาความปลอดภัยต่อการก่อการร้าย Comprehensive Security Responses to Terrorism เมืองอโนลูลู รัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา
- มกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ - หลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ กรุงเทพมหานคร
- กันยายน – ตุลาคม ๒๕๕๐ - หลักสูตรการบริหารการสืบสวนในการต่อต้านการก่อการร้าย Counter – Terrorism Investigation Management Course นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย
- มกราคม – มีนาคม ๒๕๕๒ - หลักสูตรการก่อการร้าย สงครามต่อต้านการก่อการร้าย การก่อความไม่สงบและการป้องกันปราบปรามการก่อความไม่สงบ สำหรับผู้บริหาร รุ่นที่ ๒ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
- พฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๕๕ - หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างประเทศขั้นสูง Advanced Oral Communication Course เมืองเวลลิงตัน และเมืองโอ๊คแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์

ตำแหน่งในปัจจุบัน

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ